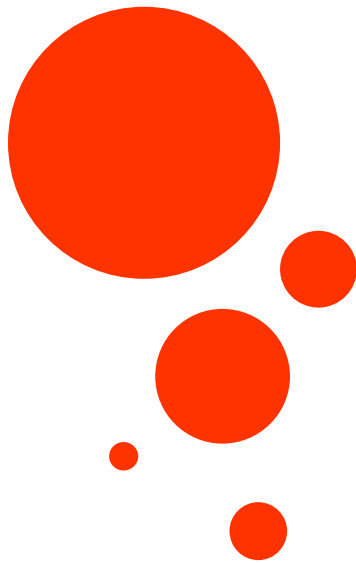

POLSKI MODEL EKONOMII SPOŁECZNEJ

Prezentacja przygotowana przez Fundację Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych
w oparciu o materiały zgromadzone przez partnerów
w ramach projektów EQUAL:

W poszukiwaniu
polskiego modelu
ekonomii społecznej

(<http://es.ekonomiaspoleczna.pl>)

PROMES

oraz

PROMOCJA EKONOMII SPOŁECZNEJ

(<http://promes.org.pl>)

Więcej informacji znaleźć można na stronie:

<http://www.ekonomiaspoleczna.pl>

ZDEFINIOWANIE EKONOMII SPOŁECZNEJ

Podmioty ekonomii społecznej to te, które łącznie spełniają następujące cechy:

- służą celom ponadindywidualnym (wspólnotowym lub społecznym), istotniejszym niż generowanie zysku,
- są niezależnie zarządzane,
- są oparte o demokratyczne procesy podejmowania decyzji,
- obowiązuje w nich prymat człowieka i pracy nad kapitałem i jego dystrybucją.

Cechy charakterystyczne ekonomii społecznej (Borzaga, Defourny, 2001).

Pojęcia pokrewne:

Gospodarka społeczna, trzeci sektor, organizacje pozarządowe

PODSTAWOWE WARTOŚCI EKONOMII SPOŁECZNEJ

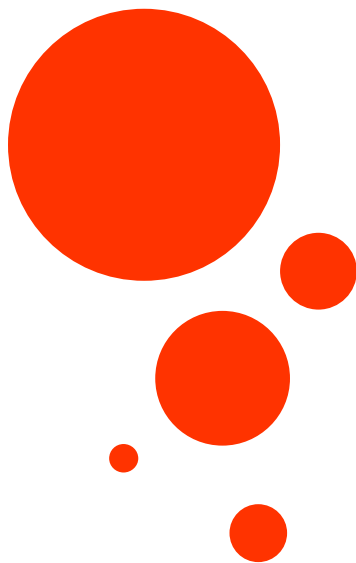
” Bez wątpienia bogactwo nie jest dobrem, którego poszukujemy, ponieważ jest ono jedynie użyteczne, stanowi środek do czegoś innego ”

(Arystoteles, „Etyka nikomachejska”, rozdz. 1, s. 6).

Działania w specyficznych obszarach rynku, oparte o coś więcej niż chęć zysku mogą być skutecznym mechanizmem odzyskiwania oraz ochrony suwerenności i podmiotowości dla osób, instytucji i wspólnot.

Ekonomia społeczna oznacza:

- **Dla osób indywidualnych** - szanse na porzucenie pozycji klienta, osoby zależnej od pomocy innych
- **Dla organizacji** - umiejętność zdobywania środków na własne działania
- **Dla wspólnot** - umiejętność samodzielnego formułowania strategii rozwojowych opartych na własnych zasobach

EKONOMIA SPOŁECZNA KONTEKST MIĘDZYNARODOWY

SKALA EKONOMII SPOŁECZNEJ

- Ekonomia społeczna praktykowana jest w wielu krajach Europy, a także w Ameryce Łacińskiej, Azji i Afryce, w USA i Kanadzie.
- W UE ekonomia społeczna stała się ważnym elementem modernizacji polityki społecznej. Tradycyjne modele państwa opiekuńczego okazują się niewydolne.
- Coraz większe są koszty świadczeń socjalnych. Przedsiębiorczość społeczna poszukuje rozwiązań trwałych, efektywnych i w największym stopniu uniezależniających podopiecznych.
- Pojęcie ekonomii społecznej w krajach Unii Europejskiej zawiera w sobie m.in. spółki, towarzystwa wzajemne, przedsiębiorstwa socjalne, banki (w szczególności tzw. banki etyczne) oraz stowarzyszenia i fundacje
- W UE jeszcze niedawno działało łącznie około 900 tys. podmiotów, wytwarzających ok. 10% PKB w Europie, dających ponad 11 mln. miejsc pracy (średnio ok. 6% rynku pracy).
- ES będzie się rozwijać szybciej niż dotychczas. W Europie rezerwy rynku pracy dotyczą przede wszystkim sektora usług, zwłaszcza usług społecznych. Popyt na te usługi będzie rósł, a to w tym właśnie obszarze sektor ekonomii społecznej ma unikalne kompetencje.

EKONOMIA SPOŁECZNA JAKO ELEMENT MODERNIZACJI **EKONOMIA SPOŁECZNA W UE** MODELE PAŃSTWA OPIEKUNICZEGO

Belgia – 1995 r. wprowadzenie pojęcia przedsiębiorstwa „o celach społecznie użytecznych”.

Portugalia - stworzenie warunków do powstawania „spółdzielni solidarności społecznej”.

Francja – przyjmuje analogiczne regulacje w 2001 roku.

Finlandia – 2003 r. - ustawa o przedsiębiorstwach społecznych, w 2005 wprowadzono ją też we **Włoszech**.

Wielka Brytania - od 2002 roku działają tzw. Community Interest Company

Wielka Brytania – Strategia Wsparcia Przedsiębiorczości Społecznej (pomoc 55 tys. przedsiębiorstw społecznych, które wytwarzają ok. 1% GDP).

Szkocja - 2007 r. Strategia wsparcia dla przedsiębiorstw społecznych

Włochy – jeden z najbardziej rozwiniętych sektorów es - działa ok 7 tys. spółdzielni socjalnych

W wielu krajach UE - agendy wewnątrz struktur rządowych dedykowane specjalnie ekonomii społecznej (m.in. **Irlandia, Wielka Brytania, Belgia, Hiszpania, Francja**).

SKALA ZATRUDNIENIA W SEKTORZE EKONOMII SPOŁECZNEJ UE (2003)

Kraj	Spółdzielnie	Towarzystwa wzajemne	Stowarzyszenia i fundacje	OGÓŁEM	% OGÓLNEGO ZATRUDNIENIA
Belgia	17 047	12 864	249 700	279 611	6,9
Francja	439 720	110 100	1 435 330	1 985 150	8,3
Irlandia	35 992	650	118 664	155 306	9,0
Włochy	837 024	uwaga*	499 389	1 336 413	6,2
Portugalia	51 000	uwaga*	159 950	210 950	4,4
Hiszpania	488 606	3 548	380 060	872 214	5,4
Szwecja	99 500	11 000	95 197	205 697	4,8
Austria	62 145	8 000	190 000	260 145	6,9
Dania	39 107	1 000	120 657	160 764	6,0
Finlandia	95 000	5 405	74 992	175 397	7,5
Niemcy	466 900	150 000	1 414 937	2 031 837	5,7
Grecja	12 345	489	57 000	69 834	1,8
Luksemburg	748	nie dotyczy	6 500	7 248	3,9
Holandia	110 710	nie dotyczy	661 400	772,110	9,5
Wielka Brytania	190 458	47 818	1 473 000	1 711 276	6,1
Cypr	4 491	nie dotyczy	nie dotyczy	4 491	1,5
Czechy	90 874	147	74 200	165 221	3,5
Estonia	15 250	nie dotyczy	8 000	23 250	4,1
Węgry	42 787	nie dotyczy	32 882	75 669	2,0
Łotwa	300	nie dotyczy	nie dotyczy	300	0,0
Litwa	7 700	0	nie dotyczy	7 700	0,6
Malta	238	nie dotyczy	nie dotyczy	238	0,2
Polska	469 179	nie dotyczy	60 000	529 179	3,9
Słowacja	82 012	nie dotyczy	16 200	98 212	4,6
Słowenia	4 401	270	nie dotyczy	4 671	0,5
OGÓŁEM	3 663 534	351 291	7 128 058	11 142 883	5,9

* Dane dotyczące towarzystw wzajemnych zostały zagregowane z danymi dotyczącymi spółdzielni w przypadku Włoch i z danymi dotyczącymi stowarzyszeń w przypadku Portugalii. Źródło Raport CIREC CESE/COMM/05/2005 The European Economic and Social Committee (EESC)

SKALA EKONOMII SPOŁECZNEJ W POLSCE

Typy instytucji	Przybliżona liczba instytucji	Liczba zatrudnionych (w przeliczeniu na pełne etaty)	Liczba członków
Stowarzyszenia i fundacje	75 000	ok. 65 000	9-10 000 000
Organizacje samorządu gospodarczego	5 500	33 000	1 100 000
Spółdzielnie	12 800	490 000	ok. 10-11 000 000
Z tego: spółdzielnie inwalidów	350	55 000	30 000
Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych	9	500	?
Inne organizacje wzajemnościowe	880	?	?
Spółdzielnie socjalne	120		400
Zakłady Aktywności Zawodowej	48	1700	-
Centra Integracji Społecznej	55	500+?	-
Kluby Integracji Społecznej	300		-
Ogółem	ok. 94 000	ok. 600 000	ok.16-17 mln

PRZEDSIĘWZIĘCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ – PRZYKŁADY EUROPEJSKIE

Green Works

Zbiera niechciane meble i sprzęt biurowy, które oddaje organizacjom charytatywnym oraz grupom wspólnotowym. Obsługuje między innymi Barclays Bank, Marks&Spencer, brytyjskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Zapewnia firmom praktyczną pomoc, przyczyniając się jednocześnie do rozwiązywania problemu bezrobocia osób niepełnosprawnych i długotrwale bezrobotnych. W przyszłym roku Green Works chce zapobiec wyrzuceniu na śmietnik 800 ton mebli biurowych.

Hackney Community Transport

Pierwsze brytyjskie miejskie społeczne przedsiębiorstwo komunikacyjne. Działa od 22 lat i obsługuje trzy z głównych tras autobusowych w Londynie. Prowadzi także sieć PlusBuses – lokalną trasę autobusową, łączącą zmarginalizowane osiedla ze sklepami, szpitalami i całym zapleczem socjalnym. Inną ofertą jest Capital Call, usługi transportowe dla osób z ograniczoną mobilnością w 9 dzielnicach Londynu (wkrótce usługa będzie dostępna w 3 kolejnych dzielnicach).

Źródło: Manifesto for Social Enterprise (Wlk.Brytania)

Spółdzielnia La Nuova Co-operativa, największa spółdzielnia typu B w Piemoncie.

Spółdzielnia La Nuova to przedsiębiorstwo społeczne, które promuje projekty i inicjatywy walczące z marginalizacją i wykluczeniem z rynku pracy.

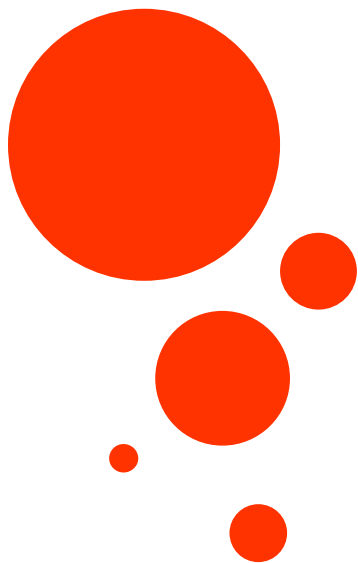
Spółdzielnia powstała w 1980 i ma obecnie 450 członków. 180 spośród nich jest niepełnosprawnych lub upośledzonych. Oferuje usługi z zakresu sprzątania, utrzymywania zieleni oraz recyklingu. Miasto Turyn jest jednym z największych klientów spółdzielni – korzysta z usług porządkowych na terenach publicznych, w szkołach i bibliotekach. Roczny obrót spółdzielni wynosi ponad 10 milionów euro. Zyski przeznaczane są na stworzenie funduszy spółdzielczych i wyjątkowych, które zabezpieczają stabilność przedsiębiorstwa w okresie dekonunktury.

Integra gGmbH Berlin, Niemcy

Integra gGmbH jest przedsiębiorstwem społecznym działającym w Berlinie.

Prowadzi dwie gałęzie usług – wynajem sprzętów potrzebnych do organizacji spotkań i wydarzeń (zastawę stołową, meble, sprzęty kuchenne itp.) oraz usługi związane z prowadzeniem domu i biura (sprzątanie, gotowanie, pranie, prasowanie, robienie zakupów, prace ogrodowe, opieka nad zwierzętami, babysitting). Integra gGmbH powstała w 1982 roku i zatrudnia 34 osoby, z czego 24 są niepełnosprawne w znacznym stopniu. Firma ma wdrożony system jakości ISO DIN 9002, stosuje także System Zarządzania Środowiskowego do w ramach ISO 14001. Roczny obrót Integra gGmbH to ok. 1,2 mln €, z czego 1 mln € pochodzi z wynajmu sprzętu na przyjęcia.

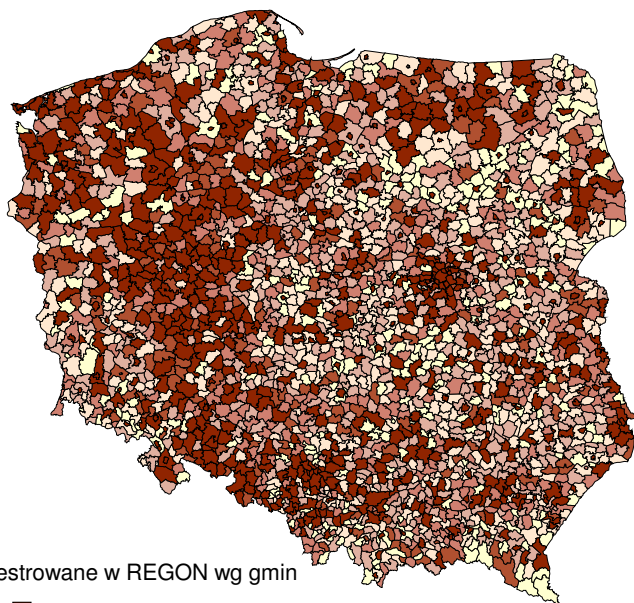

PODSTAWOWE FORMY INSTYTUCJONALNO-PRAWNE EKONOMII SPOŁECZNEJ W POLSCE

SPÓŁDZIELNIE

Spółdzielnie to tradycyjna „stara” ekonomia społeczna. W Polsce zarejestrowanych jest dziś ponad 12,5 tys. spółdzielni.

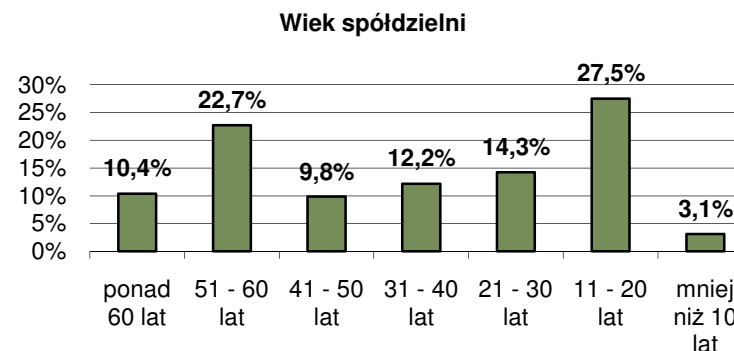
Działalność prowadzi niespełna 10 tys. Łącznie spółdzielnie dają ponad 400 tys. miejsc pracy.

Spółdzielnie zarejestrowane w REGON wg gmin

Typy spółdzielni	% wśród ogółu spółdzielni
mieszkaniowe	32,67
samopomoc chłopska	13,78
pracy i usługowe poza rolnictwem	11,60
Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne	8,99
SKR	6,85
wiejskie inne	6,76
bank spółdzielczy	6,17
konsumentów – spożywcze	3,61
Inwalidów i niewidomych	2,64
rzemieślnicze (oprócz budowlanych) i rękodzieło artystyczne	2,17
rzemieślnicze – budowlane	1,45
grupy producentów rolnych	1,21
użytkowników poza spoż., mieszk., banków. - bez rolniczych	1,06
SKOK	1,04
Total	100

TOWARZYSTWA POMOCY WZAJEMNEJ

Znane w Polsce od czasów średniowiecza. Działalność:

- wspólne radzenie sobie z zagrożeniami naturalnymi (np. towarzystwa ogniowe,
- wspólne gospodarowanie (np. spółki wodne, wspólnoty gruntowe)
- pomoc sąsiedzka, tanie kredyty i pożyczki oraz zapomogi.

Duże znaczenie miały Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych, których udział w rynku ubezpieczeniowym w Polsce sięgał przed II Wojną Światową 50%. Po wojnie cały ruch wzajemnościowy został praktycznie zniszczony i obecnie dopiero się odradza.

W Polsce działa dziś jedynie 9 Towarzystw Ubezpieczeń Wzajemnych oraz blisko 900 innych instytucji wzajemnościowych, przede wszystkim kas zapomogowo-pożyczkowych przy zakładach pracy. Liczby te odnoszą się jednak tylko do instytucji formalnie zarejestrowanych w rejestrze REGON.

Biorąc pod uwagę ich charakter oraz długą historię, można się spodziewać, że wiele z nich przetrwało także postaci nieformalnych zrzeszeń lub nawet zwyczajów.

„EKONOMIZUJĄCE SIĘ” ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Są to tradycyjne instytucje „trzeciego sektora”, które wspierają swoją działalność statutową przy użyciu instrumentów ekonomicznych – poprzez działalność gospodarczą i działalność odpłatną nie dla zysku.

Działania takie mogą, ale nie muszą być związane z zatrudnieniem grup defaworyzowanych.

60 tys. stowarzyszeń, **8 tys.** fundacji

26% organizacji zatrudnia płatny personel

120 tys. osób zatrudnionych

65 tys. pełnych etatów

18% organizacji prowadzi działalność gospodarczą lub działalność odpłatną

5% zamierza ją uruchomić.

Dla **5%** organizacji dochody z takiej działalności przekraczają **50%** rocznych przychodów.

Łącznie działania takie generują około **1/4** całości przychodów sektora.

POŁA DZIAŁAŃ ORGANIZACJI	% (możliwe więcej niż jedno)
SPORT, TURYSTYKA, REKREACJA, HOBBY	46,7%
EDUKACJA I WYCHOWANIE	35,6%
KULTURA I SZTUKA	23,1%
USŁUGI SOCJALNE, POMOC SPOŁECZNA	20,5%
OCHRONA ZDROWIA	16,8%
ROZWÓJ LOK. W WYMIARZE SPOŁ. I MATERIALNYM	13,4%
WSPARCIE INSTYTUCJI, ORG. POZARZ. I INICJATYW OBYWATELSKICH	9,5%
RYNEK PRACY, ZATRUDNIENIE, AKTYWIZACJA ZAW.	8,8%
OCHRONA ŚRODOWISKA	8,8%
DZIAŁALNOŚĆ MIĘDZYNARODOWA	7,0%
PRAWO, PRAWA CZŁOWIEKA, DZIAŁ. POLITYCZNA	6,9%
BADANIA NAUKOWE	5,6%
SPRAWY ZAWODOWE, PRACOWNICZE, BRANŻOWE	3,9%
RELIGIA	3,0%
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ	4,7%

Źródło: Badania Stowarzyszenia KLON/JAWOR.
Więcej informacji na stronie: www.badania.ngo.pl

„NOWA” EKONOMIA SPOŁECZNA

Spółdzielnie socjalne

- Wprowadzone po raz pierwszy Ustawą z 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
- Mają umożliwić członkom (głównie osobom wykluczonym społecznie) powrót do uregulowanego życia społecznego i rynku pracy.
- Obecnie w Polsce zarejestrowanych jest ponad 100 (część z nich zaprzestała działalności).
- Prawdopodobnie łącznie zatrudniają mniej niż 1000 osób
- Działają w bardzo różnych sektorach (np. budowlanym, gastronomicznym, ochronie środowiska, turystyce).

Zakłady Aktywizacji Zawodowej

- powołane do życia w 1997r.
- działają w sferze zatrudnienia wspieranego i pomocy osobom doświadczającym szczególnych trudności na rynku pracy.
- W założeniach ZAZ ma przygotowywać osoby do kolejnych możliwie bardziej samodzielnych form zatrudnienia.
- Jak dotąd funkcjonuje ok. 50 ZAZ

Centra Integracji Społecznej i Kluby Integracji Społecznej

- Powołane do życia w 2003 roku (ustawa o zatrudnieniu socjalnym)
- Łącznie jest 55 CIS-ów i ponad 300 KIS-ów.
- Mogą być powoływane zarówno przez instytucje publiczne, jak i prywatne,
- Najczęściej założycielami są władze lokalne lub instytucje administracji publicznej działające w sferze pomocy społecznej (w tym wypadku nie spełniają kryterium niezależności od administracji publicznej, mogą być więc uznane za należące do sektora ekonomii społecznej).

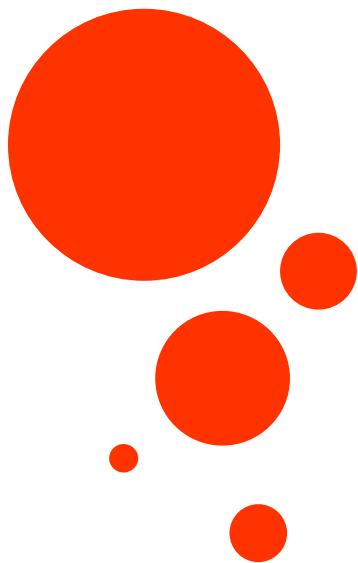
INSTYTUCJE HYBRYDOWE / SPÓŁKI / PARTNERSTWA LOKALNE

Institucje hybrydowe

- Wiele przedsięwzięć ekonomii społecznej nie daje się wyodrębnić w kategoriach podmiotowych. Bywa, że do realizacji celów społecznych używa się podmiotów tradycyjnie rynkowych np. spółki, której społeczny charakter realizowany jest albo poprzez przedmiot działalności, albo specyficzny charakter organizacji produkcji albo wreszcie poprzez alokację zysków (na rzecz grup defaworyzowanych, instytucji non-profit, czy społeczności lokalnej).
- Specyficzną formą działań w obszarze ekonomii społecznej stanowią pewne działania z obszaru społecznej odpowiedzialności biznesu tzw. CSR (*Corporate Social Responsibility*)

Lokalne Partnerstwa Ponadsektorowe

- Niezwykle istotne z punktu widzenia ekonomii społecznej jako partnerstwa działające nie na zasadzie pojedynczych podmiotów, ale raczej ich sieci. Działają w formie wyodrębnionych prawnie oddzielnych podmiotów, ale też bardzo często obywatając się bez tego stanowiąc raczej rodzaj lokalnej umowy społecznej między różnymi przedsięwzięciami (często pochodzącymi nawet z różnych sektorów).

PRZEDSIĘBIORSTWO SPOŁECZNE – KRYTERIA DEFINICYJNE

PRZEDSIĘBIORSTWO SPOŁECZNE

- Przedsiębiorstwa społeczne to podstawowa forma organizacyjna działań w ramach ekonomii społecznej. Czasem są one wyodrębniane w formie prawnej (choć nie w Polsce). O danej instytucji możemy mówić jako o przedsiębiorstwie społecznym wtedy, kiedy spełnia one określony zestaw kryteriów.
- Przedsiębiorstwa społeczne powstają obecnie w skutek trzech procesów:
 1. Modernizacji tradycyjnego sektora ekonomii społecznej (spółdzielni)
 2. „Migracji” tradycyjnego sektora pozarządowego i jego stopniowej ekonomizacji
 3. Tworzenia całkiem nowych instytucji tworzonych od początku jako przedsiębiorstwa społeczne (np. spółdzielnie socjalne)

PRZEDSIĘBIORSTWO SPOŁECZNE – DEFINICJA

Przedsiębiorstwo społeczne może być zdefiniowane jako prywatna, autonomiczna organizacja dostarczająca produktów lub usług na rzecz szerszej społeczności (community), której założycielem albo zarządzającym jest grupa obywateli i w której zakres korzyści materialnych podlega ograniczeniom.

Przedsiębiorstwo społeczne przywiązuje dużą wagę do swej autonomii i gotowość do przyjmowania ekonomicznego ryzyka związanego z prowadzoną w sposób ciągły działalnością społeczno-ekonomiczną. (Definicja EMES)

Kryteria społeczne

1. Wyraźna orientacja na społecznie użyteczny cel przedsięwzięcia
2. Oddolny, obywatelski charakter inicjatywy
3. Specyficzny, możliwie demokratyczny system zarządzania
4. Możliwie partycypacyjny charakter działania
5. Ograniczona dystrybucja zysków

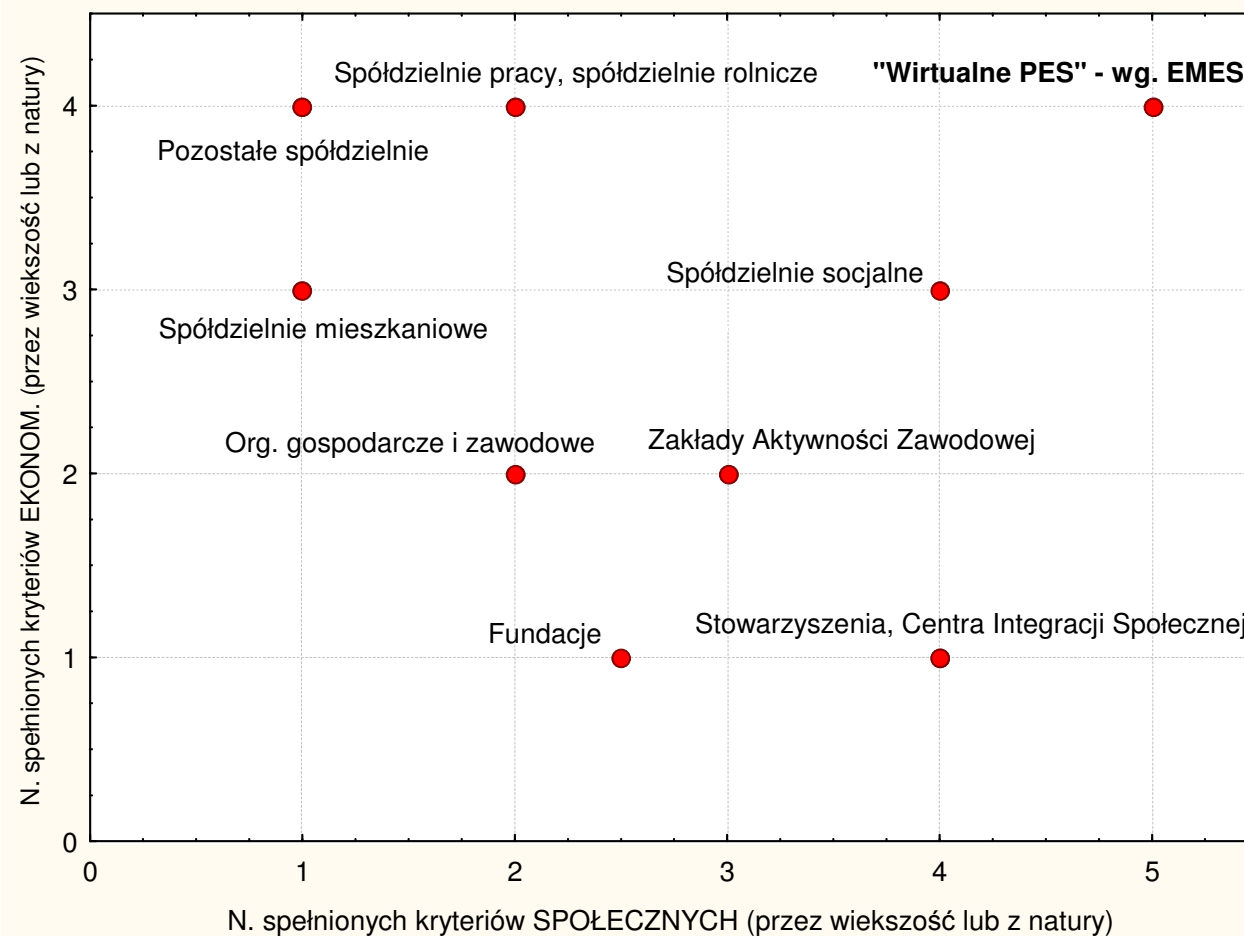
Kryteria ekonomiczne

1. Prowadzenie w sposób względnie ciągły, regularny działalności w oparciu o instrumenty ekonomiczne
2. Niezależność, suwerenność instytucji w stosunku do instytucji publicznych
3. Ryzyko ekonomiczne
4. Istnienie choćby nielicznego płatnego personelu

BADANE PODMIOTY A DEFINICJA PRZEDSIĘBIORSTWA SPOŁECZNEGO (STWORZONA W OPARCIU O 9 KRYTERIÓW EMES)

Stopień, w jakim konkretne typy podmiotów spełniają ekonomiczne i społeczne kryteria pozostawania przedsiębiorstwem społecznym. Wirtualny PES oznacza teoretyczny model idealny, kiedy łącznie spełnione są wszystkie kryteria.

(Źródło – badania na próbie 2000 podmiotów KLON/JAWOR 2006)

ROZPOZNAWALNOŚĆ POJĘCIA EKONOMIA SPOŁECZNA – ZAKORZENIE SPOŁECZNE

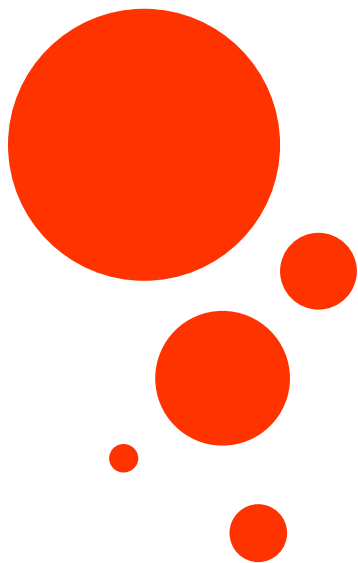
- Wśród ankietowanych Polaków znajomość i rozumienie pojęcia „ekonomia społeczna” zadeklarowało ponad 8% respondentów zaś 24% twierdzi, że się z nim zetknęło, choć nie jest pewne, co ono oznacza. Niewiele mniej – niemal 7,5% Polaków – deklaruje, że zna i rozumie pojęcie „przedsiębiorstwo społeczne”, zaś kolejne 20% się z nim zetknęło.
- Biorąc pod uwagę krótki żywot tych pojęć w polskiej debacie publicznej, można domniemywać, że budzą one w Polakach skojarzenia odległe od znaczenia, jakie nadaje się im obecnie. Dotarcie do tych skojarzeń ma niebagatelne znaczenie z punktu widzenia promocji idei ekonomii społecznej i powinno stać się przedmiotem przyszłych badań.

Rozpoznawalność pojęć przez opinie publiczną

- tak, znam to pojęcie i wiem, co ono oznacza
- tak, zetknąłem(am) się z tym pojęciem, ale nie jestem pewny(a), co oznacza

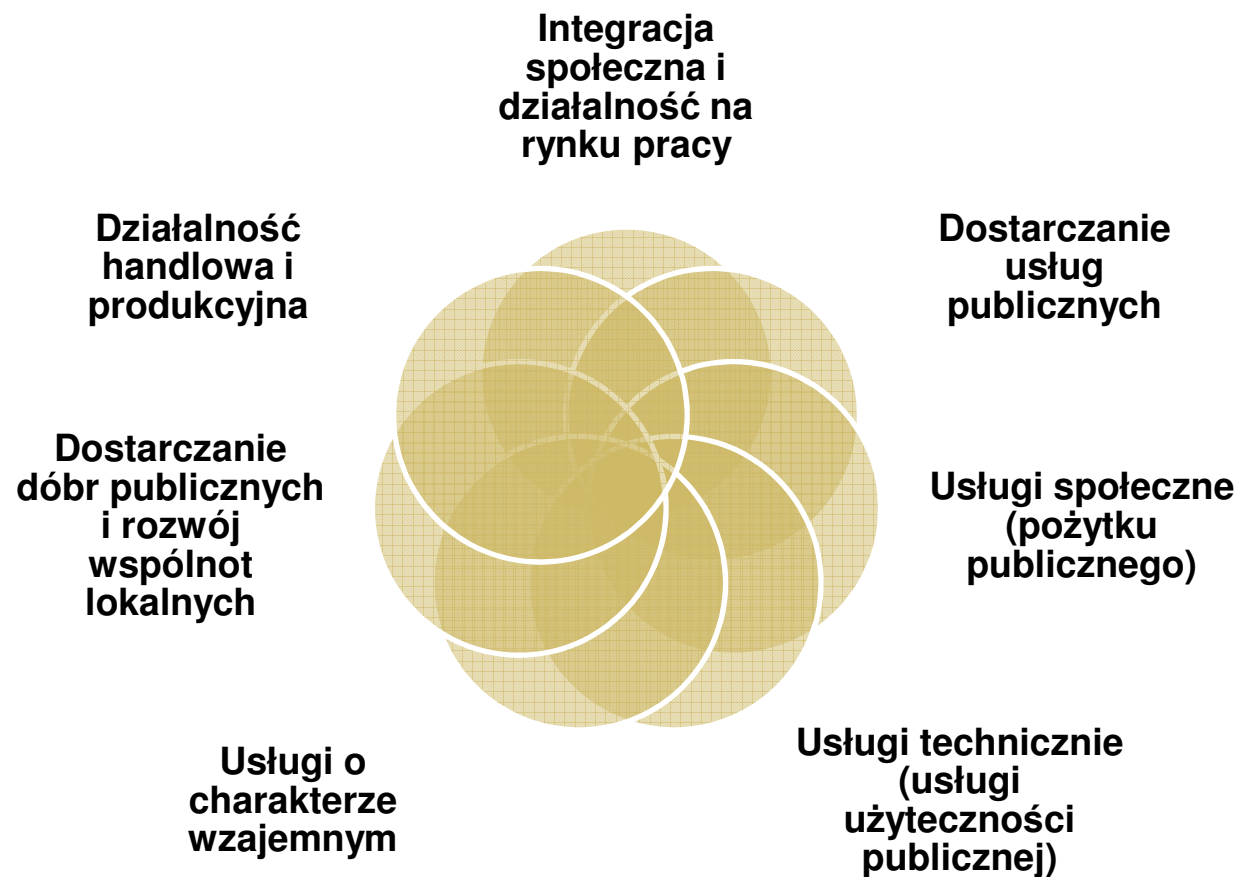

Badania na próbie reprezentatywnej próbie 1000 dorosłych Polaków., Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa 2007

JAKIE POŻYTKI PŁYNĄ Z DZIAŁANIA PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH

KOMPETENCJE PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH

INTEGRACJA SPOŁECZNA I DZIAŁALNOŚĆ NA RYNKU PRACY

- Najczęściej przywoływane są kompetencje przedsiębiorstw społecznych **w dziedzinie działań prozatrudnieniowych.**
- Ich celem jest albo podniesienie szans na rynku pracy albo faktyczne zatrudnianie osób w formach tymczasowych lub stałych.
- Rynek pracy w Polsce podlega gwałtownym zmianom, spada poziom ogólnego bezrobocia. Ciągłe jednak pozostają liczne bardzo grupy osób, które samodzielnie często nie są w stanie na rynku tym odnaleźć się. Dlatego potrzebne są przedsiębiorstwa społeczne, które służyłyby wspomagałyby zatrudnienie specyficznych grup osób. Polska ma najniższy w UE wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
- Kompetencje przedsiębiorstw społecznych są tu nieocenione. Umiejętność i gotowość do zindywidualizowanej całościowej pomocy podopiecznym odróżnia przedsiębiorstwa społeczne (i szerzej organizacja pozarządowe) od wielu innych instytucji świadczących usługi na rynku pracy.

Formy działań na rynku pracy

- informacja
- szkolenia
- doradztwo
- job coaching
- zatrudnienie przejściowe lub stałe

Wybrane kategorie osób na rynku pracy, dla których przedsiębiorstwa społeczne mogą być dobrym rozwiązaniem:

- młodzież (w tym np. opuszczający Domy Dziecka)
- osoby, które starają się godzić pracę z opieką nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi
- osoby po 50-ym roku życia
- osoby opuszczających zakłady karne
- osoby niepełnosprawnych i chorych
- osoby bezdomnych
- osoby uzależnionych

DOSTARCZANIE USŁUG PUBLICZNYCH

- Przedsiębiorstwa społeczne działają przede wszystkim w szeroko rozumianym sektorze usług. Obok usług o charakterze wzajemnym oraz usług skierowanych na otwarty rynek są to usługi o charakterze publicznym.
- Fakt ich dostarczania jest czymś nowym w stosunku do tradycyjnej ekonomii społecznej (w szczególności działających od wielu lat spółdzielni) i nazywany z tego powodu czasem „nową” ekonomią społeczną.
- Usługi publiczne mogą mieć różny charakter, ale można wśród nich wyróżnić dwie zasadnicze grupy:
 - usługi społeczne
 - usługi techniczne

USŁUGI SPOŁECZNE

- Usługi edukacyjne np. prowadzenie przedszkola czy szkoły, ale także różne formy kształcenia ustawicznego oraz edukacji nieformalnej.
- Przedsiębiorstwa społeczne mają też duży potencjał do działań w obszarze szeroko rozumianych usług socjalnych – są to zarówno te usługi, które nie są obszarem konkurencji z rynkiem (np. schroniska dla bezdomnych), ale i te, w których konkurencja taka się pojawia (zarówno o środki publiczne jak i środki samych konsumentów) np. usługi opiekuńcze świadczone w domu oraz prowadzenie różnego rodzaju instytucji opiekuńczych.
- Pokrewne temu są działania w szeroko rozumianym obszarze służby zdrowia. Mowa tu przede wszystkim o personelu pomocniczym, który byłby w stanie odciążać wykwalifikowany personel lekarzy i pielęgniarki.
- Specyficzna grupę usług tworzą też działania na rynku usług pracy tj. informacja, pośrednictwo, szkolenia, staże etc.

- Edukacja
- Służba zdrowia
- Usługi socjalne
- Usługi rynku pracy

USŁUGI TECHNICZNE (UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ)

- Mogą dotyczyć np. utrzymywania zieleni miejskiej lub innych **prac porządkowych** dotyczących mienia publicznego. Pokrewne temu są szeroko rozumiane usługi związane ze zbieraniem odpadów i ich utylizacją. Przykład – warszawski EKON, który działa w tym właśnie obszarze dając pracę ponad 800 osobom niepełnosprawnym.
- Przedsiębiorstwa społeczne mogą też organizować **usługi transportowe** zarówno dla osób niepełnosprawnych i niedołącznych (tzw. *para transit*) jak i transport ogólnodostępny (dla przykładu w Londynie przedsiębiorstwo społeczne prowadzi sieć autobusów dla dzielnicy Hackney, a coraz bardziej popularne miejskie wypożyczalnie rowerów we Włoszech prowadzone są właśnie przez spółdzielnie socjalne).
- Wiele przedsiębiorstw społecznych stara się działać na rynku **usług remontowych i budowlanych**. Mogą one realizować zarówno zlecenia ze strony władz publicznych (np. remonty budynków komunalnych) jak i starać się konkurować na otwartym rynku.

- Segregacja odpadów
- Recykling
- Utrzymanie zieleni
- Transport ogólny i specjalistyczny
- Prace budowlane wykonywane na rzecz administracji publicznej

USŁUGI O CHARAKTERZE WZAJEMNYM

Specyficznym obszarem usług są te, które mają charakter wzajemny.

Mogą to być zarówno przedsiębiorstwa działające w obszarze rynku i konkurencyjne na nim właśnie ze względu na swój wzajemnościowy charakter np.

- ubezpieczanie wzajemne (TUW-y),
- usługi zdrowotno–opiekuńcze,
- spółdzielnie telefoniczne etc.

albo też „alternatywne” mechanizmy wymiany np.

- Banki Czasu,
- LETS'y,
- tzw. systemy barterowe.

Zakres ekonomii alternatywnej jest obecnie w Polsce dość ograniczony (choć ma bogate tradycje), ale można się spodziewać, że stopniowo stanie się bardziej popularny (np. idea współużytkowania samochodów w zatłoczonych miastach, wymiana mieszkań na czas urlopu etc.)

- TUW
- Spółdzielnie wzajemnościowe
- Banki Czasu

USŁUGI NA OTWARTYM RYNKU

Na koniec wymienić trzeba przykłady tych usług, które adresowane są po prostu na otwarty rynek (dotyczy to w szczególności tradycyjnych spółdzielni). Szczególnie interesujące są jednak działania przedsiębiorstw (w szczególności spółdzielni socjalnych), które dostarczając takich właśnie usług dają jednocześnie pracę specyficznym „trudnozatrudnialnym” grupom osób.

Wśród tego rodzaju usług w szczególności wymienić trzeba: usługi budowlano – remontowe, usługi turystyczne, hotelarskie, usługi w dziedzinie sprzątania czy ochrony mienia, usługi gastronomiczne (np. catering) a także usługi w dziedzinie informatycznej, oraz różnych form telepracy.

- Hotelarstwo
- Gastronomia
- Turystyka
- Telepraca

ROZWÓJ WSPÓLNOT LOKALNYCH

- Przedsiębiorstwa społeczne mają szczególne kompetencje w dostarczaniu dóbr publicznych, czyli takich, z których korzystać mogą wszyscy i nie muszą o nie konkurować (np. czyste powietrze, bezpieczeństwo publiczne w okolicy), a które decydują często o szeroko rozumianej jakości życia.
- Przedsiębiorstwa społeczne mogą też okazać się przydatne w działaniach dotyczących szeroko rozumianej ochrony zabytków i dóbr kultury. Mogą zarówno dbać o utrzymanie zabytków, jak i same prowadzić różnego rodzaju instytucje kultury np. teatr, muzeum, bibliotekę miejską.
- Ważnym elementem ekonomii społecznej są działania ekologiczne i to w wielu obszarach od działań na rzecz bioróżnorodności, rozwoju obszarów o ograniczonych możliwościach inwestycyjnych (obszary chronione), po poszukiwanie nowatorskich rozwiązań dotyczących m.in. odnawialnych źródeł energii itp.
- Wspólne działania na rzecz rozwoju wspólnoty (i nie chodzi tu tylko o ekonomicznie wąsko rozumiany rozwój lokalny) w sytuacji, gdy coraz większe znaczenie ma rozwój w oparciu o zasoby własne (kapitał ludzki i kapitał społeczny) staje się jednym z podstawowych form działalności gospodarczej w ramach ekonomii społecznej. W tym przypadku jednak zysk liczony jest w efektach dla całej wspólnoty. Formy te są szczególnie użyteczne w działaniach na rzecz rewitalizacji lub szerzej rozumianej aktywizacji lokalnej.

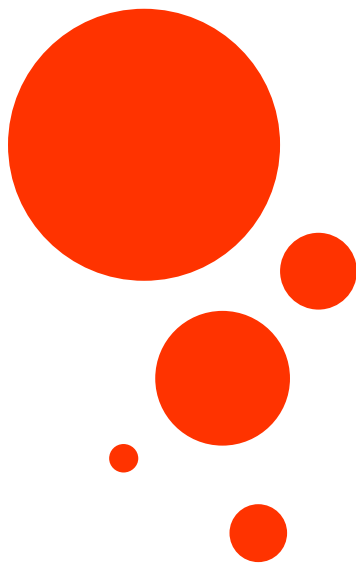

DZIAŁALNOŚĆ HANDLOWA I PRODUKCYJNA

Przedsiębiorczość społeczna może też opierać się na **działalności handlowej**. Może dotyczyć zarówno dóbr wytwarzanych przez same przedsiębiorstwa społeczne, jak i pośrednictwa w sprzedaży dóbr wytworzonych przez innych (np. towarów w ramach tzw. sprawiedliwego handlu) lub też towarów uzyskanych z różnego rodzaju darowizn krajowych lub zagranicznych, z której dochód przeznaczany jest na cele społeczne.

Przedsiębiorstwa społeczne mogą też podejmować **działalność produkcyjną**. Teoretycznie może to dotyczyć każdej dziedziny (wystarczy wspomnieć o działaniach tradycyjnych spółdzielni produkcyjnych, rzemieślniczych, rolniczych itd.), ale szczególne miejsce zajmują tu przedsiębiorstwa zatrudniające specyficzne kategorie osób mających kłopoty z samodzielnym odnalezieniem się na rynku pracy. W tym przypadku chodzi szczególnie o te rodzaje produkcji, które z różnych powodów należą do kategorii produkcji „pracochłonnej” i niekoniecznie technologicznie zaawansowanej. Dotyczy to zatem dziedzin takich jak np. produkcja mebli, szycie i naprawa odzieży, produkcja różnego rodzaju gadżetów a także różnych form rękodzieła (w szczególności artystycznego). Szczególną grupę stanowi wreszcie produkcja żywności – zwłaszcza żywności specyficznej a zatem albo produktów regionalnych albo produkcji żywności ekologicznej, organicznej (zdrowej żywności).

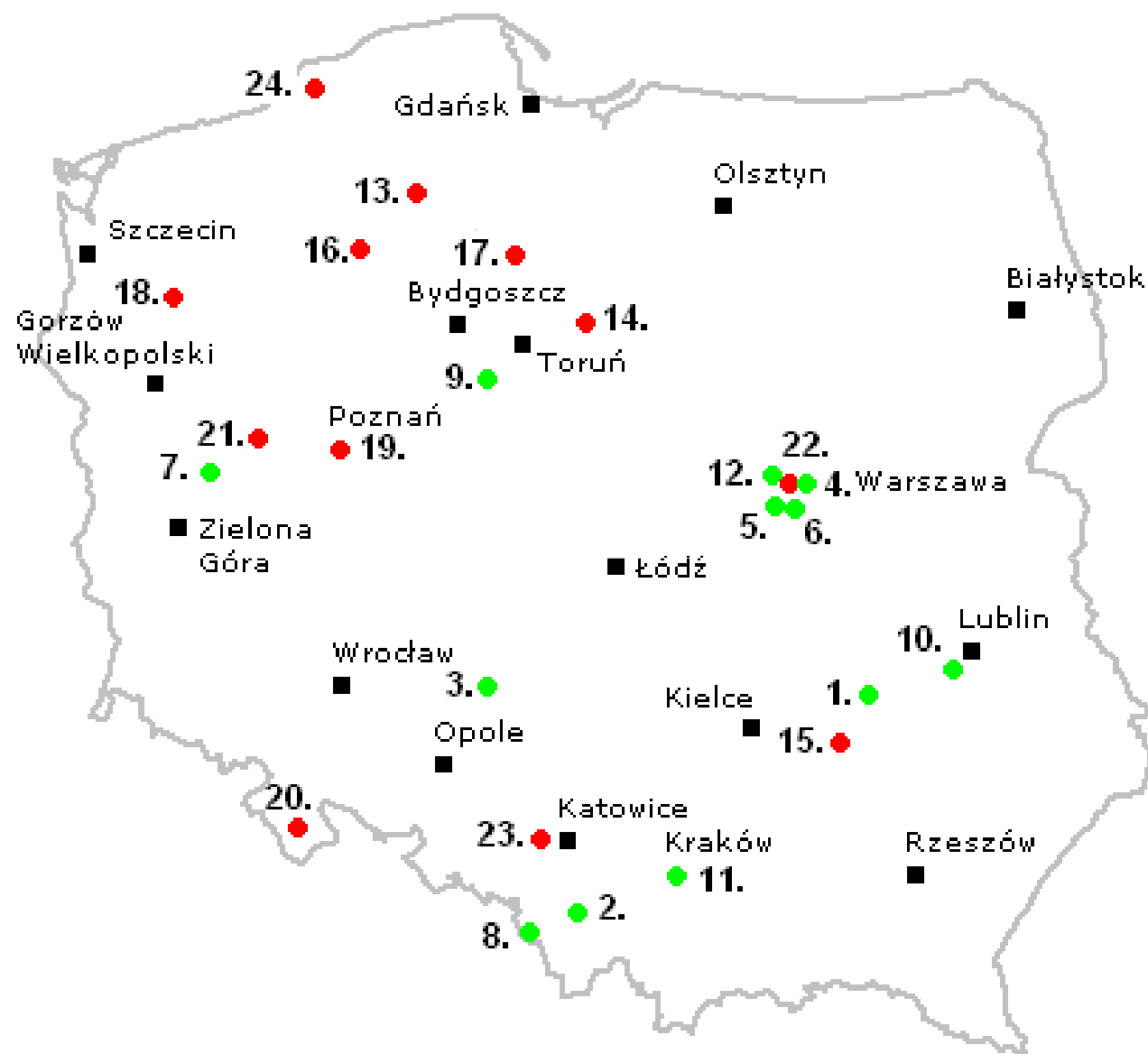

ATLAS DOBRYCH PRAKTYK EKONOMII SPOŁECZNEJ

POLSKI MODEL EKONOMII SPOŁECZNEJ

ATLAS DOBRYCH PRAKTYK EKONOMII SPOŁECZNEJ

1. Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Bałtów „Bałt”
2. Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki
3. Spółdzielnia Socjalna Usługowo-Handlowo-Produkcyjna w Byczynie
4. Habitat for Humanity
5. Stowarzyszenie Niepełnosprawni dla Środowiska EKON
6. Pracownia Rzeczy Różnych SYNAPSIS
7. Fundacja „Nasz Dom”
8. Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem”
9. Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Flandria”
10. Stowarzyszenie Emaus w Lublinie
11. Pensjonat i Restauracja „U Pana Cogito”
12. Bank Drugiej Ręki
13. EKO „Szkoła Życia”
14. Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju wsi Sokołowo
15. Wspólnota Chleb Życia
16. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Debrzno
17. Grudziądzkie Centrum CARITAS
18. Ośrodek Wspierania Rodziny Caritas w Korytowie
19. Lokalne Centrum Integracji Społecznej Piątkowo
20. Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika
21. Stowarzyszenie Regionalny Ośrodek dla Ludzi i Środowiska CIS
22. Fundacja „Sławek”
23. Spółdzielnia Socjalna „Kaszt-Rom”
24. Spółdzielnia Socjalna "Szansa i Wsparcie"

LEGENDA:

- przypadki opisane w pierwszej części Atlasu Dobrych Praktyk
- przypadki opisane w drugiej części Atlasu Dobrych Praktyk

L.P.	Nazwa	Branża	Forma prawna	Siedziba i zasięg działania	Działania
1.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Bałtów „Bałt”	Turystyka	Stowarzyszenie, fundacja, sp. z. o. o.	Bałtów, zasięg lokalny	Wspieranie rozwoju lokalnego gminy przez stworzenie infrastruktury turystycznej (park dinozaurów, spływy tratwami, stok narciarski, stadnina itp.)
2.	Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki	Rękodzieło, warsztaty	Stowarzyszenie, ZAZ, WTZ	Bielsko-Biała, zasięg regionalny	Reintegracja osób wykluczonych społecznie - warsztaty (zakład introligatorsko-drukarski), rękodzieło, rehabilitacja przez sztukę
3.	Spółdzielnia Socjalna Usługowo-Handlowo-Produkcyjna w Byczynie	Prace remontowo-budowlane	Spółdzielnia socjalna	Byczyna, zasięg lokalny	Prace budowlano-remontowe, szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe
4.	Habitat for Humanity	Rynek mieszkaniowy	Fundacja	Warszawa, zasięg ogólnopolski, lokalne oddziały	Pomoc ubogim rodzinom w budowie własnych mieszkań
5.	Stowarzyszenie Niepełnosprawni dla Środowiska EKON	Recykling	Stowarzyszenie	Warszawa, zasięg ogólnopolski	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych przez pracę na rzecz ochrony środowiska; odzyskiwanie surowców wtórnych
6.	Pracownia Rzeczy Różnych SYNAPSIS	Rękodzieło, warsztaty	Fundacja, ZAZ	Warszawa, Lesznów, zasięg regionalny	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z autyzmem - warsztat introligatorski, rękodzieło
7.	Fundacja „Nasz Dom”	Sprzedaż używanych rzeczy	Fundacja	Lutol Mokry, zasięg lokalny	Prowadzenie sklepy z używanymi rzeczami sprowadzanymi ze Szwecji
8.	Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem”	Prace remontowo-budowlane	Stowarzyszenie	Cieszyn, zasięg regionalny	Wspólnoty osób bezdomnych i długotrwale bezrobotnych. W ramach Centrum Edukacji Socjalnej prowadzone są m.in.: warsztat ślusarski, remontowo-budowlany, rzemiosła artystycznego, krawiecki
9.	Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Flandria”	Rynek usług medycznych	Stowarzyszenie	Inowrocław, zasięg regionalny	Ułatwienie dostępu członkom stowarzyszenia do rynku usług medycznych. Stowarzyszenie prowadzi aptekę oraz sklepy medyczne
10.	Stowarzyszenie Emaus w Lublinie	Prace remontowe, renowacje, sprzedaż używanych rzeczy	Stowarzyszenie, WTZ	Krażnica Jara (Lublin), zasięg regionalny (jeden z ośrodków należących do sieci Emaus w Polsce)	Wspólnota tworzona przez osoby wykluczone społecznie (renowacja i sprzedaż używanych rzeczy)
11.	Pensjonat i Restauracja „U Pana Cogito”	Turystyka, hotelarstwo	Stowarzyszenie, ZAZ	Kraków, zasięg regionalny	Pensjonat i restauracja zatrudniające osoby po kryzysach psychicznych
12.	Bank Drugiej Ręki	Branża informatyczna, recykling	Stowarzyszenie	Warszawa, zasięg ogólnopolski	Ułatwianie pozyskiwania oprogramowania komputerowego dla NGO-sów oraz pośredniczenie w przekazywaniu używanego sprzętu

L.P.	Nazwa	Branża	Forma prawna	Siedziba i zasięg działania	Działania
13	EKO „Szkoła Życia” w Wandzinie – Stowarzyszenie Solidarni „PLUS”	Rolnictwo naturalne, rękodzieło	Stowarzyszenie prowadzące działalność gospodarczą	Wandzin, zasięg ponadlokalny	Leczenie i reintegracja społeczna i zawodowa osób zakażonych wirusem HIV, uzależnionych od środków psychoaktywnych, bezdomnych. Uprawa i hodowla gatunków tradycyjnych
14	Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Wsi Sokołowo	Sklep spożywczy	Stowarzyszenie	Sokołowo (Golub-Dobrzyń), zasięg lokalny	Prowadzenie małej szkoły podstawowej i przedszkola, zapewniającej dzieciom edukację na wysokim poziomie
15	Fundacja Domy Wspólnoty "Chleb Życia"	Tradycyjne rękodzieło, warsztaty, przetwórstwo, rolnictwo naturalne	Fundacja, organizacja pożytku publicznego prowadząca odpłatną działalność statutową	Zochcin, zasięg ponadlokalny	Reintegracja społeczna osób wykluczonych, bezdomnych, bezrobotnych, wsparcie edukacyjne młodzieży. Uprawa i hodowla gatunków tradycyjnych.
16	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno	Turystyka	Stowarzyszenie	Debrzno, zasięg ponadlokalny	Spółeczne porozumienie na rzecz rozwoju gminy. Działania w ramach "Naszyjnika Północy" - rozwój infrastruktury lokalnej i turystyki
17	Grudziądzkie Centrum Caritas im. Błogosławionej Juty	Catering, szkolenia	Organizacja pożytku publicznego, samodzielna jednostka kościelnej organizacji charytatywnej	Grudziądz, zasięg ponadlokalny	Dożywianie i opieka nad osobami potrzebującymi, opieka, wychowanie, profilaktyka dzieci z rodzin dotkniętych biedą lub patologiami, wsparcie dla osób bezrobotnych.
18	Ośrodek Wspierania Rodziny Parafialnego Zespołu Caritas w Korytowie	Turystyka	Zespół parafialny Caritas, placówka wsparcia dziennego dla rodzin	Korytowo, zasięg lokalny	Pomoc rodzinom byłych pracowników PGR (pomoc prawna, terapeutyczna, edukacyjna, dożywianie, zajęcia dla dzieci, noclegownia dla osób bezdomnych. Animowanie życia kulturalnego.
19	Lokalne Centrum Integracji Społecznej – Piątkowo	Utrzymywanie terenów zielonych, usługi porządkowe i gastronomiczne	Stowarzyszenie (CIS), spółdzielnia socjalna	Poznań-Piątkowo, zasięg lokalny	Aktywizacja społeczna i zawodowa długotrwale bezrobotnych mieszkańców Piątkowa i Winograd
20	Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika	Rozwój lokalny	Stowarzyszenie, organizacja pożytku publicznego	Wójtowice (Stara Bystrzyca), zasięg lokalny	Poprawa warunków życia mieszkańców czterech gmin Masywu Śnieżnika poprzez wspieranie wszelkich inicjatyw w zakresie edukacji, zdrowia, ekologii, kultury, sportu, współpracy transgranicznej. Program stypendialny, rozwój infrastruktury
21	Stowarzyszenie Regionalny Ośrodek Socjalno-Edukacyjny "Dla Ludzi i Środowiska"	Warsztaty gastronomiczne, ogólnobudowlany, krawiecki, rękodzieła artystycznego, agroturystyki	Stowarzyszenie	Chudobczyce, zasięg ponadlokalny	Aktywizacja osób z terenów popegeerowskich, podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych i osobistych. Wsparcie dla nowopowstałych spółdzielni socjalnych.
22	Fundacja „Sławek”	Warsztat samochodowy, obsługa imprez plenerowych, radiostacja, usługi porządkowe	Fundacja prowadząca działalność gospodarczą	Warszawa, zasięg ponadlokalny	Pomoc skazanym i osobom opuszczającym zakłady karne oraz ich rodzinom w znalezieniu pracy, podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych, kompleksowa opieka prawna, pedagogiczna, psychologiczna, pomoc młodzieży zagrożonej patologią
23	Spółdzielnia Socjalna "Kaszt-Rom"	Obróbka drewna	Spółdzielnia socjalna	Sławno, zasięg lokalny	Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych, długotrwale bezrobotnych, głównie spośród społeczności romskiej
24	Spółdzielnia Socjalna „Szansa i Wsparcie”	Rynek usług medycznych i opiekuńczych	Spółdzielnia socjalna	Chorzów, zasięg regionalny	Zatrudnienie osób długotrwale bezrobotnych w sektorze opieki zdrowotnej i usług opiekuńczych. Podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych

1 Gmina, którą ożywiły dinozaury **STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU GMINY BAŁTÓW „BAŁT”**

CEL/MISJA

- ożywienie gospodarcze gminy zagrożonej bezrobociem
- rozwój infrastruktury technicznej
- stworzenie mieszkańcom szansy na lepsze życie
- rozwój wspólnoty lokalnej

KONTEKST

- stopa bezrobocia w latach 2002-2003 - ponad 30 proc.
- nikłe perspektywy rozwoju rolnictwa
- nieporadność władz samorządowych

DZIAŁANIA

- pierwszy w Polsce Park Jurajski (ponad 50 modeli dinozaurów naturalnej wielkości)
- spływy tratwami po rzece Kamienna
- stok narciarski; Ośrodek Jazdy Konnej
- „Zwierzyniec” (podczas ekosafari można zobaczyć alpaki, lamy, strusie, daniela, egzotyczne ptaki)

REZULTATY PROJEKTU

- ponad 200 tys. turystów rocznie
- spadek bezrobocia z 30 do 7-8 proc.
- dwukrotny wzrost dochodów budżetu gminy
- 128 miejsc pracy w 4 nowo powstałych podmiotach ekonomii społecznej
- infrastruktura turystyczna
- zmiana wizerunku gminy

Forma prawna:

- stowarzyszenie – inspiruje tworzenie spółek z o.o. zajmujących się poszczególnymi rodzajami działań na rzecz rozwoju gminy
- fundacja, spółka z o.o.

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- na razie przedsięwzięcie niesamowystarczalne – powód: coroczny wysoki poziom inwestycji w infrastrukturę turystyczną
- możliwość realizowania budżetu bez większych problemów - dzięki wsparciu środków publicznych
- coroczny systematyczny wzrost przychodu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej

MOCNE STRONY PROJEKTU

- kompleksowość działania - prace nad stworzeniem markowego produktu turystycznego wraz z całą infrastrukturą
- planowość działania – opracowanie szczegółowego planu z wyznaczonymi celami, jednocześnie wpisanie całości w rozwój działalności turystycznej w gminie i powiecie
- zaangażowanie i wsparcie ze strony członków Stowarzyszenia i mieszkańców – początkowo 120 uczestników przedsięwzięcia; dziś - ponad 290 osób zaangażowanych; stały zespół: około 10–20 osób
- umiejętność wykorzystania szans – powstanie Parku Jurajskiego dzięki odkryciu śladów dinozaurów

PORAŹKI/PROBLEMYW REALIZACJI

- brak odpowiedniej infrastruktury do organizacji sprawnego i bezpiecznego ruchu turystycznego
- bariery biurokratyczne, np. w przypadku uruchomienia spływu tratwami
- rozbieżność interpretacji prawa przy wprowadzaniu innowacyjnych produktów turystycznych czy działań
- początkowe krytyczne nastawienie części społeczeństwa – spore grono tzw. kibiców klęski

2 Teatr przywraca życiu sens **BIELSKIE STOWARZYSZENIE ARTYSTYCZNE „TEATR GRODZKI”**

CEL/MISJA

- reintegracja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych i młodzieży z rodzin patologicznych
- rehabilitacja poprzez sztukę
- zmiana sposobu postrzegania niepełnosprawnych

KONTEKST

- ponad 26 tys. niepełnosprawnych w 180-tysięcznym mieście Bielsku-Białej
- brak możliwości pracy takich osób (wykluczenie)

DZIAŁANIA

- Pracownia Aktywizacji Społecznej „Jesteś potrzebny” (warsztaty: m.in. introligatorski, drukarski)
- Zakład Aktywizacji Zawodowej (produkcja książek, folderów, broszur, wizytówek, itp.)
- Warsztaty Terapii Zajęciowej (pracownie: mody, sztuki użytkowej, arteterapii, dziennikarstwa)
- punkt poradnictwa zawodowego dla niepełnosprawnych bezrobotnych
- działania artystyczne i warsztaty teatralne dla niepełnosprawnych

REZULTATY PROJEKTU

- 40 miejsc pracy dla niepełnosprawnych
- produkcja rzędu 30-40 tys. zł mies.
- ok. 250 beneficjentów punktu poradnictwa zawodowego w ciągu roku
- zmiana postrzegania niepełnosprawnych przez pracodawców

Forma prawna:

- stowarzyszenie prowadzące działalność gospodarczą
- Zakład Aktywności Zawodowej i Warsztaty Terapii Zajęciowej działające przy stowarzyszeniu

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- ZAZ niesamowystarczalny
- przychody z działalności gospodarczej: 20-25 proc. budżetu (wykorzystywane na zakupy materiałów i środków produkcji)
- dobra kondycja WTZ-u (odpowiednie konstruowanie preliminarzy – wystarczająca ilość środków na finansowanie)

MOCNE STRONY PROJEKTU

- pomysł - połączenie działalności artystycznej z rehabilitacją i reintegracją osób wykluczonych społecznie
 - mocne zakorzenienie w lokalnej społeczności – dobre relacje
- z partnerami: instytucjami publicznymi, przedsiębiorstwami, organizacjami pozarządowymi, mieszkańcami
- dobra organizacja i zarządzanie - kompetentny zespół ludzi zaangażowanych
- w przedsięwzięciu: administracja i instruktorzy

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- przepisy i wymogi biurokratyczne utrudniające najpierw utworzenie ZAZ i WTZ, później - ich bieżące funkcjonowanie i modernizację
- problemy z wykonawcami prac budowlanych w remontowanym budynku stowarzyszenia
- przeciągające się procedury uzyskiwania zezwoleń na przejęcie budynku
- niepowodzenia w przetargach
- „trudni” pracownicy ZAZ-u i WTZ-u (wysoka absencja osób niezainteresowanych pracą – zwolnienia lekarskie, urlopy rehabilitacyjne)

3 Spółdzielnia godnego życia **SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA USŁUGOWO-HANDLOWO- PRODUKCYJNA W BYCZYNIE**

CEL/MISJA

- zmniejszenie bezrobocia
- przeciwdziałanie alkoholizmowi i nieprzystosowaniu społecznemu
- rozwój gospodarczy gminy

KONTEKST

- długotrwałe, ukryte bezrobocie
- niskie wykształcenie mieszkańców

DZIAŁANIA

- powstanie Centrum Integracji Społecznej „CISPOL” (warsztaty motywacyjno-terapeutyczne, grupy wsparcia – nauka poprawnego pisania, kultury osobistej)
- szkolenia w zawodach ślusarza, stolarza, budowlańca, ogrodnika
- zadania członków spółdzielni: m.in. wykonywanie prac sezonowych (odśnieżanie ulic, chodników, dachów)
- programy w zakresie rozwoju turystyki w gminie, m.in. budowa drewnianego grodu stylizowanego na średniowieczną budowlę

REZULTATY PROJEKTU

- spadek bezrobocia na terenie gminy
- miejsca pracy i dochody dla 10 członków spółdzielni
- wzrost dochodów budżetu gminy

Forma prawna:

- spółdzielnia socjalna
- „CISPOL” - gospodarstwo pomocnicze Urzędu Miejskiego w Byczynie (finansowany ze środków Urzędu)

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- 80% (20% - wsparcie z OWSS)
- koszt działalności bieżącej rocznie: według bilansu ok. 510 tys. PLN

MOCNE STRONY PROJEKTU

- pomysł - włączenie się w lokalne działania na rzecz rozwoju lokalnego
- zespół - odpowiednio dobrany, z liderami potrafiącymi zainspirować ludzi i zmobilizować ich do działania
- wsparcie lokalnych partnerów – samorządu, biznesu, społeczności
- nisza, w której są świadczone usługi – niechęć innych przedsiębiorców do wykonywania takich prac jak np.: układanie granitowej kostki brukowej, renowacja murów obronnych, budowa średniowiecznego grodu

PORAŹKI/PROBLEMYW REALIZACJI

- konieczność działania na rynku jak przedsiębiorstwo komercyjne – obciążenie podatkami i opłatami na ZUS
- niestabilna sytuacja finansowa; brak kapitału – obniżanie płynności finansowej (trudności ze złożeniem wadium w przetargach; zaleganie z zapłatami za materiały i usługi albo z wypłatami poborów członkom i pracownikom; zmniejszenie zysku z powodu odroczonej płatności w efekcie niemożności skorzystania z rabatów od dostawców przy zapłacie gotówką lub krótkim terminie płatności

4 Pomagamy rodzinom mieszkać **HABITAT FOR HUMANITY**

CEL/MISJA

- pomoc niezamożnym rodzinom w zbudowaniu własnego mieszkania
- budowanie społeczności lokalnych
- rozwijanie partnerstwa i wolontariatu

KONTEKST

- wysokie ceny mieszkań w Polsce
- 3,6 mln rodzin bez własnego lokum

DZIAŁANIA

- budowa domów przez rodziny potrzebujące, wolontariuszy, darczyńców
- pomoc wspólnotom mieszkaniowym w remontach mieszkań niespełniających podstawowych standardów
- tworzenie lokalnych organizacji Habitatu - członkami rodziny pragnące uczestniczyć w budowie
- fundusz umożliwiający budowanie następnych domów
- program mikropożyczek dla osób niepełnosprawnych na adaptację i remonty mieszkań

REZULTATY PROJEKTU

- 96 rodzin w Polsce mieszka w mieszkaniach wybudowanych z Habitatem
- 18 mieszkań w trakcie budowy

Forma prawna:

fundacja

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- finansowanie poszczególnych projektów z Funduszu Obrotowego dla Ludzkości (prowadzonego przez każdy oddział HFH), tworzonego z darowizn rzeczowych i pieniężnych oraz ze stopniowo spłacanych kredytów od rodzin (forma perpetuum mobile)
- spłacanie przez rodziny kredytów w nieoprocentowanych ratach przez 30 lat
- współfinansowanie przez jednostkę wyższego szczebla (Habitat International) jedynie pierwszego domu w nowym rejonie
- uwzględnianie w kosztach budowy domu darowizn rzeczowych (np. materiałów budowlanych) przy jednoczesnym wycenianiu ich nie po stawkach rynkowych (szacowanie wartości na podstawie dokumentu wystawionego przez darczyńcę, uwzględnianego następnie przy odliczeniach podatkowych - przeważnie to koszty produkcji)

MOCNE STRONY PROJEKTU

- idea – pomoc w rozwiązaniu poważnego problemu – umożliwienie uczestnikom programu zdobycia własnego mieszkania
- forma - nie wyręczanie, lecz aktywne wspieranie ludzi
- budowanie wspólnoty na każdym poziomie - oddziaływanie w różnych dziedzinach życia: w kościele, w pracy, w społeczności lokalnej i globalnej
- poczucie bezpieczeństwa - realizacja inwestycji przez poszczególne oddziały przy jednoczesnym „parasolu ochronnym” organizacji dla przedsiębiorstwa

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- trudności w zarządzaniu i ocenie efektywności poszczególnych afiliatów spowodowane rozbieżnością poziomów aktywności i kompetencji (na początku w Polsce 29 afiliatów, obecnie – 5 aktywnych)
- częste rozbudzanie się postaw roszczeniowych rodzin (w trakcie programu zaczynają domagać się zwiększania komfortu związanego z powstającymi mieszkaniami)
- kwestie urzędnicze i biurokratyczne potrzebne na uzyskanie zgody na budowę, a potem prowadzenie jej
- tempo budów – liczba budynków jest za mała (powodem tempo zwrotów środków do Funduszu Obrotowego dla Ludzkości)

5 Ekologiczne mrówki z EKON-u

STOWARZYSZENIE „NIEPEŁNOSPRAWNI DLA ŚRODOWISKA EKON”

CEL/MISJA

- aktywizacja i rehabilitacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych, szczególnie chorujących psychicznie
- ochrona środowiska
- edukacja ekologiczna społeczeństwa

KONTEKST

- ponad 5,2 mln osób niepełnosprawnych w Polsce
- słaba aktywność zawodowa tej grupy
- marginalizacja szczególnie chorych psychicznie
- stereotyp, że upośledzeni umysłowo nie mogą być dobrymi pracownikami

DZIAŁANIA

- selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych bezpośrednio w domach i instytucjach
- powtórna segregacja odpadów, wysyłanie ich do zakładów zajmujących się recyklingiem
- pośrednictwo pracy dla osób sprawnych i niepełnosprawnych; szkolenia

REZULTATY PROJEKTU

- 845 miejsc pracy dla niepełnosprawnych
- w Warszawie zbiórka odpadów z 60 tys. mieszkań
- ponad 7 mln zł zysku (do końca 2006r.)
- przyjaźnie wśród niepełnosprawnych
- walor terapeutyczny
- poprawa stanu środowiska
- zmiana postrzegania chorych psychicznie (dobra marka EKON-u)

Forma prawna:

stowarzyszenie

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- 100 proc.
- koszt działalności bieżącej rocznie: około 3,7 mln zł

MOCNE STRONY PROJEKTU

- pomysł - połączenie pracy osób niepełnosprawnych z promocją ekologii
- profesjonalizm założycieli - wysokie kompetencje organizacyjne, doświadczenie biznesowe i administracyjne
- skala działania - 16 ośrodków na terenie czterech województw
- wysoka jakość usług - w 2006 r. certyfikat Systemu Zarządzania Jakością wg normy PN-EN ISO 9001:2001 dla EKON-u
- bardzo dobry odbiór projektu - zmiana postaw wobec upośledzonych umysłowo

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- małe zrozumienie dla tego typu aktywizacji niepełnosprawnych przez Urzędy Pracy, Ośrodki Pomocy Społecznej
- opóźnienia PFRON-u w wypłacaniu refundacji
- ogromna liczba kontroli (w latach 2004-2006 - 61)
- brak własnego terenu na sortownię - ograniczone możliwości planowania i rozwoju
- ogromna liczba formalności koniecznych do stworzenia i utrzymania miejsca pracy dla osoby niepełnosprawnej

6 Pracownia Rzeczy Różnych **FUNDACJA SYNAPSIS**

CEL/MISJA

- aktywizacja zawodowa i społeczna dorosłych osób z autyzmem
- diagnoza i terapia dzieci z autyzmem

KONTEKST

- około 30 tys. osób chorych na autyzm
- zbyt późne diagnozowanie choroby
- brak możliwości zatrudnienia chorych mogących pracować

DZIAŁANIA

- Ośrodek dla Dzieci z Autyzmem (300 rodzin objętych opieką ambulatoryjną)
- przedsiębiorstwo społeczne Pracownia Rzeczy Różnych SYNAPSIS (pracownie: stolarska, ceramiki, poligraficzna, rękodzieła)
- przygotowywanie sklepu internetowego

REZULTATY PROJEKTU

- zatrudnienie 24 dorosłych osób z autyzmem
- nauka samodzielności przez chorych

Forma prawna:

Zakład Aktywności Zawodowej, Fundacja

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- na razie przedsięwzięcie niesamowystarczalne (EQUAL 1,25 mln zł oraz Samorząd Województwa Mazowieckiego ze środków PFRON 650 tys. zł)
- według planów - dochód pozwalający na pokrycie od 15 do 30 proc. kosztów utrzymania
- koszt działalności bieżącej rocznie: potrzeba 1,5 mln zł na utrzymanie działalności pracowni
- ze względu na specyfikę autyzmu – masowa produkcja i zysk na poziomie 100% – niemożliwe

MOCNE STRONY PROJEKTU

- wytrwały i elastyczny zespół
- powstanie pomysłu w istniejącej, prężnie działającej organizacji
- determinacja Fundacji SYNAPSIS
- pomoc organizacji zagranicznych
- duża liczba sprzymierzeńców – „im więcej sojuszników, tym lepiej”

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- niezrozumienie przez administrację wyjątkowości projektu „Partnerstwo dla Rain Mana” (stawianie skomplikowanych i niepotrzebnych wymagań – w efekcie: dwukrotna utrata płynności finansowej)
- piętrzenie się biurokratycznych barier
- obawy o dalsze finansowanie projektu po wyczerpaniu się środków z EQUAL

7 Nasz Dom Zastępczy w Lutolu Mokrym **FUNDACJA „NASZ DOM”**

CEL/MISJA

- stworzenie odpowiednich warunków wychowankom rodziny zastępczej wchodzącym w dorosłość
- utworzenie miejsc pracy dla bezrobotnej młodzieży
- aktywizacja społeczności lokalnej

KONTEKST

- brak rozwiązań problemów wynikających z odrzucenia dzieci z domów dziecka

DZIAŁANIA

- Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa (m.in. propagowanie zastępczego rodzicielstwa, nauka dzieci z takich rodzin samoakceptacji)
- sklep z używaną odzieżą i sprzętami domowymi zatrudniający wychowanków rodzin zastępczych
- program zapobiegania niepowodzeniom życiowym młodzieży odrzuconej WINDA

REZULTATY PROJEKTU

- ponad 400 rodzin zastępczych skupionych w Stowarzyszeniu
- ok. 20 wychowanków rodziny zastępczej w Lutolu (przez cały okres jej funkcjonowania)
- duża popularność sklepu

Forma prawna:

- fundacja prowadząca działalność gospodarczą
- stowarzyszenie

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- po spłacie kredytów - koszty prowadzenia działalności gospodarczej pokrywane z przychodów ze sklepu
- dochody wystarczające na pokrycie kosztów funkcjonowania Rodzinnego Domu Zastępczego w Lutolu Mokrym, a także na pokrywanie udziałów własnych w realizowanych projektach w ramach pozostałej działalności statutowej

MOCNE STRONY PROJEKTU

- wybór rodzaju działalności – coraz większe zainteresowanie problematyką rodzicielstwa zastępczego
- działalność gospodarcza, która generuje zysk - przeznaczany na działalność fundacji: daje jej stabilność, zwiększa niezależność

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- problemy z uzyskaniem kredytu z banku (nieuznanie przez bank zdolności kredytowej, pomimo 17-letniej współpracy; ostateczne uzyskanie kredytu na trudnych warunkach z innej instytucji)
- trudności w uruchomieniu działalności usługowej (remonty łodzi, mebli) - również z powodu problemów w dostępie do kredytów
- wydłużający się czas pomiędzy podjęciem decyzji o otwarciu sklepu a jego faktycznym uruchomieniem
- budzące niepewność postępowanie PKP w sprawie dzierżawy budynku stacji w Zbąszyniu (gdzie powstał sklep); nadal niejasna sytuacja: dzierżawa na 5 lat, nie wiadomo, co dalej

8 Moje miejsce do życia, miejsce do pracy **STOWARZYSZENIE POMOCY WZAJEMNEJ „BYĆ RAZEM”**

CEL/MISJA

- reintegracja społeczna bezdomnych, bezrobotnych
- pomoc dzieciom, młodzieży, ofiarom przemocy, samotnym matkom
- zmiana postaw podopiecznych poprzez stworzenie im możliwości

KONTEKST

- ok. 4,5 mln osób nadużywających alkoholu
- ok. 700-900 tys. wymagających leczenia
- nieodpowiednia pomoc dla takich osób
- skutki: przemoc w rodzinie, współuzależnienie, bezdomność, prostytutka, przestępczość

DZIAŁANIA

- Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „KONTAKT” (pomoc prawna, psychologiczna, doradztwo)
- warsztaty (szwalnia, ślusarnia, naprawy sprzętów RTV i AGD, usługi remontowo-budowlane)
- sklep „Ósemka” – sprzedaż wyrobów wykonanych w warsztatach
- hostel dla kobiet i dzieci, ofiar przemocy i innych przestępstw; Dom Matki i Dziecka
- ogólnopolski Festiwal Sztuki Bezdomnej; wypoczynek letni dla dzieci; klub młodzieżowy
- programy, m.in.: pomocy ofiarom przemocy seksualnej, dla dzieci z rodzin niepełnych
- umowa o współpracę z PUP-em

REZULTATY PROJEKTU

- ok. 3000 osób rocznie beneficjentami
- 20-30 osób zatrudnionych w ramach robót publicznych z PUP-u
- ok. 40 tys. zł rocznie przychodu z działalności ekonomicznej warsztatów

Forma prawna:

stowarzyszenie

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- około 20%
- w planach - poszerzenie działalności i zwiększenie stopnia ekonomicznej samowystarczalności dzięki warsztatom (do poziomu, w którym udział środków publicznych wyniósłby do 20-30 proc. - w 2010 r.)
- ze względu na charakter działalności (praca głównie z ludźmi bezdomnymi i uzależnionymi) i występującą rotacją beneficjentów - całkowita niezależność od środków zewnętrznych raczej nie jest możliwa

MOCNE STRONY PROJEKTU

- kompleksowe podejście do pracy z osobami bezdomnymi; odejście od powszechnego świadczenia usług (noclegu, kąpieli i zupy) na rzecz readaptacji tych osób: uczenie ich samoorganizacji, rozbudzanie odpowiedzialności za samego siebie i własny los oraz pomoc w znalezieniu miejsca pracy
- zapewnienie beneficjentom podstawowych środków do życia wraz z reintegracją społeczną i zawodową

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- słaba kondycja finansowa warsztatów uniemożliwiająca ich usamodzielnienie, a raczej uniezależnienie od finansowego wsparcia ze strony instytucji publicznych
- ograniczone środki na uruchomienie przedsiębiorstwa (remont przejętych hal)
- różny stosunek lokalnego sektora organizacji pozarządowych do stowarzyszenia, otrzymującego największą pulę środków z budżetu gminy
- zagrożenia środowiskowe leżące po stronie otoczenia instytucjonalnego: prawdopodobne problemy z funkcjonowaniem, jeśli Gmina nie podpisze kontraktu ze stowarzyszeniem, lub nie wygra ono w konkursie na realizację programów

9 Plaster na służbę zdrowia

STOWARZYSZENIE WZAJEMNEJ POMOCY „FLANDRIA”

CEL/MISJA

- zwiększanie dostępności do usług medycznych wysokiej jakości
- stworzenie ruchu wolontariuszy na rzecz dzieci, osób chorych, starszych i niepełnosprawnych
- działalność oparta o system składkowy grupy około 7000 członków (konsumentów usług medycznych)

KONTEKST

- kryzys służby zdrowia
- niska jakość świadczonych usług medycznych
- utrudniony dostęp do lekarzy

DZIAŁANIA

- apteka i punkt apteczny (niższe ceny, porady farmaceutyczne)
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej: poradnia leczenia bólu, pielęgniarska opieka domowa gabinet stomatologiczny - umowa z NFZ (świadczenia dla wszystkich ubezpieczonych)
- sklepy i wypożyczalnie ze sprzętem rehabilitacyjnym
- Fundacja Wzajemnej Pomocy (kolonie dla dzieci z rodzin najuboższych, szkolenia m.in. o przystosowaniu agroturystyki do potrzeb niepełnosprawnych)
- Międzynarodowa Spartakiada Osób Niepełnosprawnych

REZULTATY PROJEKTU

- kilkanaście tysięcy osób rocznie – beneficjentami

Forma prawna:

- stowarzyszenie prowadzące działalność gospodarczą
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- 70-80 proc. działalności Stowarzyszenia - utrzymywane z działalności gospodarczej (usługi medyczne świadczone przez ZOZ, wypożyczalnie, sklepy i apteki)
- koszt działalności bieżącej rocznie: 3,7 mln zł

MOCNE STRONY PROJEKTU

- zagraniczny partner służący pomocą i wsparciem finansowym
- doświadczenie w pracy samorządowej
- znajomość podejmowanych problemów
- pionierski charakter przedsięwzięcia
- zgrany zespół zarządzający

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- słabe rozreklamowanie stowarzyszenia (niemożność dalszej replikacji)
- zagrożenie w postaci niestabilności politycznej i zmieniających się przepisów prawa
- coraz poważniejsze kłopoty ze znalezieniem wykwalifikowanej kadry (emigracja zarobkowa lekarzy i pielęgniarek)

10 Pomóż mi pomagać innym! **STOWARZYSZENIE EMAUS**

CEL/MISJA

- reintegracja społeczna i zawodowa osób wykluczonych
- działalność dochodowa (zapewnienie autonomii ekonomicznej)

KONTEKST

- niewydolny system opieki społecznej w Polsce
- brak skutecznych rozwiązań dla osób bezdomnych i bezrobotnych
- praca - motywacją do życia, szansą na odzyskanie godności utraconej przez lata bezdomności czy bezrobocia

DZIAŁANIA

- zbiórki używanych ubrań, sprzętu AGD/RTV, mebli, naczyń itp. w celu sprzedaży (utrzymywanie wspólnoty)
- przedsiębiorstwo produkcyjne (warsztaty, m.in.: stolarski i tartak, ślusarsko-spawalnicy)
- prowadzenie 3-hektarowego gospodarstwa rolnego
- warsztaty terapii zajęciowej; integracyjny zespół muzyczny (członkowie ze wsi i ze wspólnoty)
- akcje charytatywne z udziałem domowników

REZULTATY PROJEKTU

- w trzech domach mieszka ok. 30 osób
- 22 członków wspólnoty pracuje
- blisko 200 tys. zł przychodu ze sprzedaży własnych wyrobów w 2007 r.
- 269 tys. zł przychodu ze sprzedaży rzeczy używanych w 2006 r.

Forma prawna:

- stowarzyszenie prowadzące działalność gospodarczą
- przedsiębiorstwo produkcyjne

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- na poziomie bieżącego funkcjonowania – 100 proc.
- koszt działalności bieżącej rocznie: ok. 300 tys. zł rocznie (bezpośredni koszt funkcjonowania Wspólnoty; nie obejmuje kosztów wsparcia psychosocjalnego ponoszonego przez partnera, czyli fundację)

MOCNE STRONY PROJEKTU

- wypracowanie we wspólnocie określonych sposobów funkcjonowania i wewnętrznych mechanizmów
- własny program wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem
- własny majątek, potencjał organizacyjny, doświadczenie
- zdolność do opracowywania ambitnych i realnych jednocześnie planów

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- fakt, że ludzie odchodzą ze wspólnoty i wracają do życia na ulicy, wpadają w alkoholizm
- brak funduszy na ukończenie inwestycji – warsztatów (stowarzyszenie czeka na dofinansowanie)

11 Pensjonat „U Pana Cogito” **STOWARZYSZENIE RODZIN „ZDROWIE PSYCHICZNE”**

CEL/MISJA

- odpowiednia rehabilitacja osób chorujących psychicznie
- aktywizacja społeczna i zawodowa osób po kryzysach psychicznych
- rozwijanie pozytywnego stosunku do chorych psychicznie

KONTEKST

- ok. 400 tys. osób w Polsce chorych na schizofrenię
- brak odpowiednich ofert pracy dla takich osób

DZIAŁANIA

- kursy pracownicze dla chorych (nauka konkretnych zadań, np. prac kuchennych; zakorzenienie postaw, będących fundamentem każdego zajęcia: punktualności, rzetelności)
- Zakład Aktywizacji Zawodowej – pensjonat
- szkolenia dla osób chcących pracować w turystyce, które mają za sobą chorobę psychiczną

REZULTATY PROJEKTU

- praca dla 21 osób po kryzysach psychicznych
- zmiana negatywnego wizerunku osób chorych psychicznie
- zyski w całości przeznaczane na rehabilitację pracowników
- 2500 osób rocznie – klientami pensjonatu

Forma prawna:

Zakład Aktywności Zawodowej

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- na poziomie bieżącego funkcjonowania – 100 proc.
- koszt działalności bieżącej rocznie: ok. 600 tys. zł (bezpośredni koszt funkcjonowania Zakładu, nie obejmuje kosztów wsparcia psychosocjalnego i organizacyjnego ponoszonego przez stowarzyszenie)

MOCNE STRONY PROJEKTU

- stworzenie swoistej koalicji profesjonalistów, rodzin oraz beneficjentów (chorzy dostają różnorodną pomoc: medyczną, rehabilitacyjną, zawodową)
- wysoki standard usług
- otwartość, sposób w jaki o pracownikach informowani są goście

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- system państwowej pomocniczości, w tym kwestia rent – chorzy wolą otrzymywać skromną, ale stałą rentę, niż ryzykować niepewne zatrudnienie (powód: ewentualna utrata pracy i ponowne staranie się o rentę – długotrwałe – do 2 lat)
- ograniczenia wynikające z przepisów: niemożność (do sierpnia 2007) zatrudniania w ZAZ-ie osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności; konieczne było założenie spółki, w której zatrudnienie takich osób jest możliwe
- silne regulowanie przez rozporządzenie o działalności ZAZ-u wydatków z wpływów z działalności gospodarczej (jedyna możliwość przeznaczania pieniędzy: na zakładowy fundusz aktywności, a nie np. na wyposażenie, co umożliwiłoby rozwój)
- nieprecyzyjne przepisy i luki prawne – w efekcie opóźnienia w otrzymywaniu pieniędzy; konieczność oddawania całej dotacji w przypadku niedotrzymania np. wskaźników zatrudnienia
- niekiedy - ignorowanie problemów ZAZ-ów (ok. 35 ZAZ-ów w całej Polsce to za mała reprezentacja, żeby ją ktokolwiek usłyszał)
- ciągłe kontrole (8 w ciągu jednego roku); brak płaszczyzny porozumienia z administracją

12 Bank Drugiej Ręki nie lubi marnotrawstwa **STOWARZYSZENIE BANK DRUGIEJ RĘKI**

CEL/MISJA

- pomoc organizacjom pozarządowym w pozyskiwaniu sprzętów, przede wszystkim komputerów i legalnego oprogramowania

KONTEKST

- brak komputerów w organizacjach pozarządowych (własny komputer - tylko w ok. 60 proc. organizacji)

DZIAŁANIA

- pozyskiwanie od firm komputerów, mebli, artykułów biurowych, itp., i przekazywanie ich organizacjom pozarządowym
- program „Technologie non-profit” (systemy operacyjne, pakiety biurowe, oprogramowanie do przygotowywania publikacji itp. – dla organizacji za niewielką opłatą)
- serwis internetowy www.daryrzeczowe.pl
- szkolenia na temat użytkowania komputerów i wykorzystania Internetu

REZULTATY PROJEKTU

- dary rzeczowe (sprzęt komputerowy, meble) dla ponad 1000 organizacji pozarządowych
- w 2007 r. - przekazanie darów o wartości ok. 1 350 000 zł
- 1000 organizacji – uczestnikami programu „Technologie non-profit”

Forma prawna:

stowarzyszenie prowadzące działalność gospodarczą

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- dążenie do osiągnięcia samodzielności
- obecnie - pokrycie kosztów (bezpośrednich i pośrednich) działalności gospodarczej (sprzedaży oprogramowania) – z jej prowadzenia; dodatkowo: nadwyżka na poziomie ok. 4 tys. zł miesięcznie (wykorzystywana na koszty bieżącej działalności)
- koszt działalności bieżącej rocznie: 86 tys. zł w 2006 r. (całoroczny przychód z tytułu działalności gospodarczej); koszty w programie Technologie non-profit - ok. 18 tys. zł miesięcznie, przychody w postaci opłat od organizacji - ok. 23 tys. zł miesięcznie (cały zysk z działalności gospodarczej przeznaczany na realizację celów statutowych)

MOCNE STRONY PROJEKTU

- unikalność świadczonych usług
- waga i szeroki zakres problemu, jaki rozwiązuje BDR
- sprawne reagowanie na zmieniające się potrzeby otoczenia i możliwości darczyńców
- zaangażowanie i determinacja zespołu

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- kłopoty ze stworzeniem sieci BDR
- problemy ze zorganizowaniem grupy wolontariuszy, którzy w ciągu roku akademickiego mogliby w terenie pomagać w sprawach IT małym organizacjom
- brak skutecznej współpracy z administracją publiczną w celu otrzymywania od niej sprzętu komputerowego i mebli
- bariery prawne - przepisy dotyczące podatku VAT, szczególnie to, iż instytucja oddająca dary rzeczowe (sprzęt biurowy, komputery) musi zwrócić VAT odliczony przy zakupie tego sprzętu; w efekcie: konieczność rejestracji prowadzenia działalności gospodarczej i kupowania sprzętu za „symboliczną złotówkę”

13 Królik uczy życia EKO „SZKOŁA ŻYCIA” W WANDZINIE

CEL/MISJA

- społeczna adaptacja poprzez pracę (a także terapię, szkolenia, ekologię) osób uzależnionych od narkotyków, żyjących z HIV, chorych na AIDS, bezdomnych

KONTEKST

- narkomania, rosnąca liczba zakażeń wirusem HIV
- brak przygotowania osób po terapii do samodzielnego życia (powroty do nałogu)

DZIAŁANIA

- program ochrony ginących gatunków zwierząt i starych odmian drzew: hodowle królika polskiego popielniańskiego, kury zielononóżki kuropatwianej
- szkolenia dla nauczycieli, pedagogów, służb mundurowych, rodziców nt. profilaktyki uzależnień
- bezpłatne kolonie dla dzieci z rodzin patologicznych; prelekcje o zapobieganiu narkomanii
- programy i projekty dotyczące m.in. zdobywania nowego zawodu, powrotu do życia w społeczeństwie osób po terapii, umożliwienia wychowywania dzieci i powrotu do pracy przez kobiety zakażone HIV i chore na AIDS
- własna oczyszczalnia ścieków; przetwórnia i suszarnia owoców

REZULTATY PROJEKTU

- powrót do pracy 120 pacjentów ośrodka; zyskiwanie nowych umiejętności i poczucia wartości
- utworzenie 50 miejsc pracy dla mieszkańców powiatu
- nagrody za wzorcowe hodowle

Forma prawna:

stowarzyszenie prowadzące działalność gospodarczą

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- ośrodek w wielu kwestiach samowystarczalny
- potrzeby żywieniowe pacjentów w dużej mierze pokrywane dzięki prowadzeniu dużego gospodarstwa ekologicznego
- uprawy szkółkarskie starych odmian drzew owocowych i hodowle przynoszą znaczące przychody przeznaczone na działalność statutową

MOCNE STRONY PROJEKTU

- przemysłane działania – na początku diagnozowanie każdego pomysłu i określanie szans powodzenia, potem realizacja
- aspekt ekonomiczny - po terapii (wyjściu z ośrodka) pacjenci korzystają z konkretnych umiejętności (budownictwo, hydraulika, remonty samochodów, spawanie)
- praca zespołowa - zespół to podstawa sukcesu projektu

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- częsty brak cierpliwości i determinacji ludzi (rolników, przedstawicieli organizacji) w sytuacjach, kiedy oczekuje się efektu, np. w trakcie wypracowywania jakiegoś określonego systemu

14 To jest nasza szkoła

STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI SOKOŁOWO

CEL/MISJA

- istnienie szkoły

KONTEKST

- reforma administracyjna i samorządowa z 1999 r.
- likwidowanie małych wiejskich szkół

DZIAŁANIA

- prowadzenie i utrzymywanie szkoły przez nauczycieli
- otwarcie karczmy i sklepu spożywczego – przeznaczanie zysków na szkołę
- prowadzenie małego przedszkola
- organizowanie dodatkowych zajęć kulturalnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych
- wykorzystywanie budynku na zebrania wiejskie, wesela, przyjęcia

REZULTATY PROJEKTU

- dobry poziom nauczania - wysokie noty dzieci na testach kompetencji podsumowujących edukację
- szkoła - małym centrum rozwoju i integracji mieszkańców

Forma prawna:

stowarzyszenie

MOCNE STRONY PROJEKTU

- zaangażowanie nauczycieli
- determinacja członków stowarzyszenia
- wysoki poziom nauczania
- stworzenie w małej szkole dobrych warunków do rozwoju emocjonalnego i artystycznego dzieci

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- kłopoty wynikające ze sposobu zatrudniania kadry: nauczyciele zatrudnieni tylko na podstawie przepisów kodeksu pracy, nie podlegają zapisom Karty Nauczyciela - w efekcie: konflikt ze Związkiem Nauczycielstwa Polskiego
- brak możliwości podniesienia wynagrodzeń dla nauczycieli w związku z obecnym poziomem finansowania placówki

15 Manufaktura wiary w siebie **FUNDACJA DOMY WSPÓLNOTY „CHLEB ŻYCIA”**

CEL/MISJA

- reintegracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, przeciwdziałanie ich bierności i bezradności
- pomoc edukacyjna w postaci stypendiów dla młodzieży z ubogich rodzin

KONTEKST

- województwo świętokrzyskie – ubóstwo, bezrobocie, cywilizacyjne zapóźnienie
- patologie: alkoholizm, rozpad rodzin
- jeden z najniższych poziomów skolaryzacji w Polsce

DZIAŁANIA

- przedsiębiorstwo ekonomii społecznej – manufaktura (stolarnia, szwalnia, przetwórnia owoców - produkty wytwarzane metodami tradycyjnymi)
- fundusz stypendialny dla dzieci i młodzieży

REZULTATY PROJEKTU

- rotacyjne zatrudnienie 30 pracowników; ponad 100 osób objętych kursami zawodowymi – część zatrudniona w ramach otwartego rynku pracy
- sprzedaż produktów z manufaktury m.in. w dwóch sklepach fundacji w Warszawie
- 500 stypendystów funduszu

Forma prawna:

- fundacja – organizacja pożytku publicznego prowadząca odpłatną działalność statutową
- przedsiębiorstwo ekonomii społecznej (manufaktura)

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- w roku 2006 przychody ze sprzedaży (82 755,94 zł) stanowiły (średnio dla wszystkich warsztatów) 31,5% kosztów bezpośrednich
- według danych z 9 miesięcy roku 2007 przychody ze sprzedaży stanowią 27% kosztów bezpośrednich ich prowadzenia

MOCNE STRONY PROJEKTU

- „unia personalna” Wspólnoty „Chleb Życia” i fundacji – podmioty wspierają się i uzupełniają
- osoba lidera – siostry Małgorzaty Chmielewskiej (łączy oba przedsięwzięcia)

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- rezygnacja z pracy nad sobą osób, które odeszły po 2 lub 3 miesiącach (często młodych mężczyzn); mała liczba osób zgłaszająca się na szkolenia
- utrata zamówień z powodu nieprzewidywalnych zachowań beneficjentów – pracowników
- za mało efektywna współpraca z PUP – (szukanie w urzędzie osób bezrobotnych, np. do prac sezonowych w gospodarstwie, przez pracowników fundacji)
- trudności w znalezieniu sponsorów manufaktury (częsta ocena manufaktury w czysto ekonomicznych kategoriach: „skoro produkuje, niech na siebie zarabia”)
- brak stałego, stabilnego budżetu - praca od projektu do projektu czy od dotacji do dotacji
- biurokracja, absurdalne przepisy, np. sanitarne (uwarunkowanie wydania atestu sanitarnego i uruchomienia produkcji od sposobu położenia kafelków; konieczność wiercenia drugiej studni z powodu niespełniania atestów przez już istniejącą)
- trudność w znalezieniu odpowiedzialnych i kompetentnych mistrzów – organizatorów poszczególnych warsztatów
- zbyt małe wsparcie państwa w przypadku tak trudnych przedsięwzięć

16 Perła Północy

STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU MIASTA I GMINY DEBRZNO

CEL/MISJA

- rozwój miasta i gminy - włączenie w działania społeczności lokalnej
- szeroka lokalna koalicja samorządu, organizacji pozarządowych, biznesu (zdobywanie funduszy)

KONTEKST

- bezrobocie po likwidacji PGR w latach 90.
- frustracja mieszkańców, niewiara w perspektywę poprawy, postawy roszczeniowe

DZIAŁANIA

- fundacje na rzecz rozwoju i promocji regionu, m.in. Fundacja „Naszyjnik Północy” (rozwój turystyki przyjaznej środowisku)
- projekt „Greenway” – najdłuższy szlak rowerowy w Polsce (870 km)
- projekt „Marka Lokalna” – promocja produktów lokalnych wytwarzanych tradycyjnymi metodami
- wspieranie lokalnych wytwórców (szkolenia, pomoc prawna i finansowa)
- utworzenie na terenie gminy Kompleksu Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

REZULTATY PROJEKTU

- powstanie nowych miejsc pracy
- rozwój turystyki
- około 200 projektów z dziedziny rozwoju przedsiębiorczości i ekologii
- zmiana postaw społecznych (podejmowanie inicjatyw, zakładanie firm)

Forma prawna:

stowarzyszenie - inspirowuje powstawanie fundacji działających na rzecz rozwoju gminy

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- ok. 40 %
- brakuje pieniędzy na remonty i bieżące utrzymanie, wynagrodzenia pracowników; reszta finansowana jest w ramach realizowanych projektów
- koszt działalności bieżącej rocznie: ok. 150 tys. zł (Ośrodek/Inkubator Przedsiębiorczości)

MOCNE STRONY PROJEKTU

- silny lider
- zawarcie szerokiej społecznej lokalnej koalicji dla realizacji wspólnego celu

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- brak profesjonalnej promocji działań stowarzyszenia (zbyt częste utożsamianie przez mieszkańców zmian w gminie z samorządem, a nie ze stowarzyszeniem) – w efekcie problemy ze zdobywaniem społecznego zaufania
- niejasne przepisy dotyczące organizacji pozarządowych - trzeba się znać na wszystkim: prawo, finanse, marketing, rolnictwo, ekologia, turystyka, psychologia, socjologia (kłopoty z pozyskaniem profesjonalistów)

17 Krok przed potrzebami

GRUDZIĄDZKIE CENTRUM CARITAS

CEL/MISJA

- przeciwdziałanie wykluczeniu
- aktywizacja zawodowa bezrobotnych
- zmiana postaw społecznych: budowanie pozytywnego obrazu siebie, nauka twórczego myślenia

KONTEKST

- bezrobocie po likwidacji dużych zakładów
- bieda, ubóstwo, niedożywienie

DZIAŁANIA

- jadłodajnia, świetlice opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży, schronisko dla bezdomnych mężczyzn, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, łaźnia
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (pomoc pielęgniarstwa dla osób długotrwale chorych)
- Centrum Informacji Aktywizacji Zawodowej i Wolontariatu (pomoc bezrobotnym)
- program „Partner” – aktywizowanie zawodowe 51 osób niepełnosprawnych
- działalność komercyjna finansująca ośrodek: usługi cateringowe i szkolenia dla firm i instytucji

REZULTATY PROJEKTU

- udzielanie około 1000 porad rocznie; 500 osób rocznie – uczestnikami szkoleń; praca dla wielu osób
- 250 darmowych posiłków dla potrzebujących dziennie; latem – sprzedaż firmom i instytucjom około 100 posiłków dziennie
- 100 dzieci objętych opieką w świetlicach

Forma prawna:

- organizacja pożytku publicznego, samodzielna jednostka kościelnej organizacji charytatywnej
- prowadzi działalność gospodarczą (catering, szkolenia)

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- działalność Centrum Caritas prowadzona w ramach ekonomii społecznej - samowystarczalna i samobilansująca się
- koszt działalności bieżącej rocznie: 130 tys. zł (dotyczy działalności związanej ze szkoleniami i szeroko rozumianym cateringiem)

MOCNE STRONY PROJEKTU

- kreatywność, otwartość, elastyczność – reagowanie na różne potrzeby rynku
- dobry lider – słucha, pozostawia swobodę działania (nieczęste w Kościele)
- zgrany zespół pracowników
- wsparcie diecezji toruńskiej
- umiejętność analizy potrzeb podopiecznych
- elastyczność programów i dostosowywanie ich do bieżących potrzeb
- współpraca z lokalnymi instytucjami charytatywnymi i samorządowymi o podobnej specyfice działania

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- nieotrzymanie dotacji w ramach IW Equal
- brak możliwości utrzymywania administracji organizacji z pieniędzy projektowych
- niemożność zaciągnięcia jakiegokolwiek kredytu (postrzeganie Caritasu przez banki jako dziwoląga - niby organizacja pozarządowa, ale związana z Kościołem)
- brak wypracowanych procedur w bankach, a także: elastyczności i chęci dostosowania się do potrzeb nowo powstających podmiotów ekonomii społecznej

18 Gospodarstwo w Korytowie

OŚRODEK WSPIERANIA RODZINY CARITAS W KORYTOWIE

CEL/MISJA

- wieloraka pomoc rodzinom byłych pracowników PGR
- zmiana postaw społecznych w środowisku popegeerowskim; wyzwolenie indywidualnej pozytywnej aktywności

KONTEKST

- bezrobocie po upadku PGR
- brak umiejętności ludzi do funkcjonowania w gospodarce rynkowej
- bierność dzieci i młodzieży; brak dostępu do zaplecza kulturalno-edukacyjnego

DZIAŁANIA

- różnorodne usługi socjalne (m.in. stołówka, noclegownia dla bezdomnych, świetlica socjoterapeutyczna)
- usługi prawne (dyżury prawnika), transportowe, medyczne (gabinet lekarski)
- edukacja nieformalna dzieci i młodzieży; organizowanie półkolonii i kolonii
- animacja kulturalna (festyny, imprezy dobroczynne)
- tworzenie miejsc pracy; stypendia i zapomogi dla studentów

REZULTATY PROJEKTU

- duży wzrost liczby studentów wśród mieszkańców regionu
- wzrost aspiracji edukacyjnych młodzieży
- integracja mieszkańców
- wzrost ich świadomości na temat praw, jakie mają

Forma prawna:

- statut OWR: Ośrodek działa jako zespół parafialny Caritas diecezji szczecińsko-kamieńskiej (kościelna osoba prawna)
- zarejestrowany w Kuratorium Oświaty jako placówka wsparcia dziennego udzielająca pomocy rodzinom, zwłaszcza dzieciom i młodzieży w środowisku popegeerowskim
- prowadzi działalność gospodarczą (kolonie)

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- utrzymanie OWR z: datków wiernych, dochodów z bazy noclegowej (kolonii – ok. 20 tys. zł miesięcznie w lipcu i sierpniu), środków przekazywanych przez władze lokalne na realizację działań w sferze pożytku publicznego, projektów, do których aplikuje parafia i datków sponsorów

MOCNE STRONY PROJEKTU

- uniwersalizm działania i brak biurokracji – obejmowanie działalnością wszystkich, którzy chcą skorzystać z pomocy, a nie tylko tych, którym to przysługuje
- spójność i wszechstronność działań
- wyraźnie widoczne priorytety – najważniejszą grupą beneficjentów: dzieci i młodzież
- nacisk na integrację społeczności wokół działań Ośrodka – beneficjenci zarazem współtwórcami przedsięwzięcia (budowanie kapitału społecznego opartego na wzajemności i zaufaniu)
- duża dbałość o popularyzację działań Ośrodka w skali lokalnej i regionalnej (dzięki temu: zdobywanie dodatkowych sponsorów oraz propagowanie dobrych praktyk)
- dbałość o kulturowy wymiar działania – integracja wsi, budowa poczucia zakorzenienia wśród mieszkańców (w większości - potomków ludności napływowej)

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- brak ewentualnego następcy ks. Kokorzyckiego - niejasna przyszłość Ośrodka po ew. odejściu księdza
- brak popularyzacji działań Ośrodka w większej liczbie placówek kościelnych
- problemy w związku z brakiem podstawowej infrastruktury materialnej, źródeł finansowania, partnerów, a także z niechętnymi postawami niektórych mieszkańców

19 Nadzieja w blokowisku CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ NA PIĄTKOWIE

CEL/MISJA

- aktywizacja społeczna i zawodowa długotrwale bezrobotnych mieszkańców poznańskich blokowisk

KONTEKST

- wyroki eksmisyjne dla około 50 rodzin mieszkających w dzielnicach Piątkowo i Winogrody; zaległości w opłatach czynszu 450 rodzin
- bezrobocie; brak lokalnych firm zapewniających miejsca pracy dla mieszkańców

DZIAŁANIA

- warsztaty (m.in. ogrodniczy, gastronomiczny, opieki nad osobą starszą i niepełnosprawną)
- kursy (obsługi komputera, sprzętu biurowego)
- wykłady (m.in. na temat przedsiębiorczości i metod aktywnego poszukiwania pracy)

REZULTATY PROJEKTU

- powstanie 5-osobowej spółdzielni socjalnej zajmującej się utrzymaniem terenów zieleni na jednym z osiedli
- plany podopiecznych tworzenia kolejnych spółdzielni socjalnych

Forma prawna:

- stowarzyszenie
- spółdzielnie socjalne

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- obecnie działalność niemalże w całości zależna od środków publicznych
- w planach - częściowe pozyskiwanie środków z prowadzonej działalności handlowej, usługowej i wytwórczej oraz uruchomienie przy stowarzyszeniu przedsiębiorstwa społecznego
- koszt działalności bieżącej rocznie: 400 tys. zł (w tym wynagrodzenia personelu, wynajem pomieszczeń, opłaty za media); ok. 130 tys. zł (wypłata świadczeń integracyjnych uczestników) - refundowane przez Powiatowy Urząd Pracy ze środków Funduszu Pracy
- nakłady na materiały szkoleniowe - zminimalizowane (większość zajęć warsztatowych odbywa się w zewnętrznych firmach)

MOCNE STRONY PROJEKTU

- lokalność działań: dobre rozpoznanie problemów, elastyczność (możliwość dopasowywania oferty do zmieniającej się sytuacji),
- dobra współpraca z lokalnymi partnerami
- wsparcie „holdingu” Barki – związku organizacji posiadających bardzo duże doświadczenie i umiejętności prowadzenia programów integracyjnych

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- nierozwiązany problem alkoholowy uczestników CIS
- brak możliwości wsparcia w programach CIS mieszkańców osiedli, którzy pracują, a których dochody nie pozwalają na pokrycie zobowiązań względem spółdzielni mieszkaniowej (w efekcie zagrożonych eksmisją)
- promocja CIS (zbyt mała liczba zgłaszających się chętnych) potrzeba szerszego niż dotychczas włączenia miejscowej społeczności w działalność CIS
- pomieszczenia: zbyt mała w stosunku do potrzeb powierzchnia, brak własności użytkowanych pomieszczeń utrudniający pozyskiwanie środków na remonty i adaptacje

20 Fundusz Lokalny poprawia świat

FUNDUSZ LOKALNY MASYWU ŚNIEŻNIKA

CEL/MISJA

- poprawa jakości życia mieszkańców czterech gmin Masywu Śnieżnika: Bystrzycy Kłodzkiej, Łądką Zdroju, Stronia Śląskiego, Międzylesia

KONTEKST

- kłopoty finansowe organizacji pozarządowych, szczególnie w regionach biednych
- wyjątkowo trudna sytuacja w miejscowościach Doliny Kłodzkiej po powodzi w 1997 r.; jednocześnie narodziny społecznej potrzeby wzajemnej pomocy

DZIAŁANIA

- zbieranie i przyznawanie pieniędzy na wspomaganie inicjatyw społeczności lokalnych, np. placów zabaw, teatru ulicznego, koła garncarskiego, warsztatów fotograficznych, ceramiki, itp.
- finansowanie programów grantowych, np. programu „Dziesięć sołtysek w jednym stało domku” zachęcającego kobiety wiejskie do włączania się w lokalną politykę
- szkolenia dla dorosłych i młodzieży na temat potrzeb lokalnych i zdobywania pieniędzy
- stypendia dla zdolnej młodzieży

REZULTATY PROJEKTU

- ponad 10 tys. osób - uczestnikami różnego rodzaju projektów
- ponad 500 stypendiów dla dzieci i młodzieży

Forma prawna:

stowarzyszenie, organizacja pożytku publicznego

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- dochody stowarzyszenia to odsetki od kapitału
- działalność wspierana ze środków publicznych
- koszt działalności bieżącej rocznie: ok. 300 tys. zł, w tym koszty administracyjne nie przekraczają 8% całości budżetu

MOCNE STRONY PROJEKTU

- silny i wiarygodny lider
- kapitał żelazny, który zapewnia bezpieczeństwo finansowe
- zauważalność w gminach, rozpoznawalność działań wśród mieszkańców
- współpraca z samorządami czterech gmin, wszystkimi szkołami, lokalnym biznesem
- dużo wolontariuszy i osób współpracujących
- bardzo dobre kontakty w środowisku krajowym i międzynarodowym

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- zbyt małe tempo pozyskiwania pieniędzy na kapitał żelazny

21 Życie wraca tu powoli **REGIONALNY OŚRODEK „DLA LUDZI I ŚRODOWISKA”**

CEL/MISJA

- przeciwdziałanie bezrobociu
- reintegracja społeczna i zawodowa osób podlegających wykluczeniu społecznemu głównie z obszarów dawnych PGR

KONTEKST

- wysokie bezrobocie mieszkańców wsi i związane z tym głębokie ubóstwo

DZIAŁANIA

- szkolenia zawodowe, kursy (obsługi kasy fiskalnej, komputera), warsztaty (gastronomiczny, budowlany) – prowadzi Centrum Integracji Społecznej
- wsparcie terapeutyczne, resocjalizacyjne i rehabilitacyjne, świadczenie pomocy socjalnej
- propagowanie ekologicznych form gospodarstwa

REZULTATY PROJEKTU

- około 300 beneficjentów stowarzyszenia w ciągu roku
- znalezienie pracy przez 36 osób
- otwarcie dwóch spółdzielni socjalnych

Forma prawna:

- stowarzyszenie
- spółdzielnia socjalne

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- na razie przedsięwzięcie nie jest samowystarczalne
- uruchomienie na początku 2008 roku odpłatnych usług – warsztatów powinno w ciągu kilku miesięcy przynieść dochód pokrywający 15-20 proc. kosztów działalności
- koszt działalności bieżącej rocznie: ok. 1 mln zł – w tym zatrudnienie personelu, wynajem pomieszczeń, media, bieżące remonty i adaptacje oraz zasiłki reintegracyjne

MOCNE STRONY PROJEKTU

- opracowanie modelowego systemu wsparcia dla osób bezrobotnych z terenów wiejskich, czyli Centrum Inicjatyw Społecznych
- zaangażowanie zespołu
- ścisła współpraca z władzami lokalnymi

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- kłopoty lokalowe ograniczające działalność (np. niemożność znalezienia lokalu przez prawie rok

22 Powrót do wolności **FUNDACJA „SŁAWEK”**

CEL/MISJA

- pomoc w trudnej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej więźniom oraz osobom wychodzącym na wolność i ich rodzinom
- pomoc młodzieży wywodzącej się z patologicznych środowisk

KONTEKST

- w Polsce brak zintegrowanego systemu wsparcia dla więźniów, obejmującego podnoszenie kwalifikacji zawodowych, pomoc w poszukiwaniu pracy, opiekę prawną i psychologiczną

DZIAŁANIA

- warsztat samochodowy – zdobywanie kwalifikacji przez podopiecznych fundacji
- program „Świadectwa” - byli więźniowie odwiedzają zakłady karne i opowiadają o spełnionym życiu na wolności
- internetowe Radio OFF - prowadzenie audycji przez podopiecznych
- kursy m.in. języka angielskiego i obsługi komputera dla więźniów i byłych więźniów
- program dla młodzieży dotyczący m.in. nauki pracy w grupie, radzenia sobie z agresją

REZULTATY PROJEKTU

- ok. 800 beneficjentów w ciągu ostatnich 2 lat
- założenie własnych firm przez część podopiecznych

Forma prawna:

fundacja

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- fundacja dąży do usamodzielnienia uruchomionych w ramach IW EQUAL przedsiębiorstw ekonomii społecznej; w chwili obecnej koszt utrzymania tych działalności jest znacznie wyższy od przychodów przez nie generowanych
- koszt działalności bieżącej rocznie przedsiębiorstw: warsztat samochodowy Fun Service – 194 tys. zł; Internetowe Radio OFF – ok. 600 tys. zł

MOCNE STRONY PROJEKTU

- kompleksowa pomoc – nie tylko praca, przygotowanie zawodowe, ale także pomoc w założeniu własnej firmy, wsparcie prawne, pedagogiczne, psychologiczne i pomoc rodzinom

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- brak stabilnych finansów - konieczność ciągłego poszukiwania grantodawców i sponsorów
- kryzys finansowy po okradzeniu przez jednego z podopiecznych w 2001 r. - konieczność sprzedania prywatnej działki w celu pokrycia strat
- od strony pracy z beneficjentami - wyuczona w więzieniu postawa roszczeniowa i brak motywacji do jej zmiany

23 Cygańskie drzewo SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA „KASZT-ROM”

CEL/MISJA

- zapewnienie miejsc pracy osobom wykluczonym, długotrwale bezrobotnym, głównie pochodzenia romskiego

KONTEKST

- 20-tysięczna społeczność romska w Polsce - jedną z najbardziej dyskryminowanych i narażonych na wykluczenie grup społecznych
- utrudniony udział Romów w życiu społecznym w związku z panującymi negatywnymi stereotypami
- niechęć pracodawców do zatrudniania Romów
- niskie kwalifikacje zawodowe Romów

DZIAŁANIA

- szkolenia w zakresie produkcji tartacznej i stolarskiej dla pracowników spółdzielni
- produkcja i sprzedaż drewna

REZULTATY PROJEKTU

- utworzenie miejsc pracy dla 10 osób - 5 Romów i 5 Polaków
- przełamanie negatywnego stereotypu Roma (bardzo dobra opinia o spółdzielni)

Forma prawna:

spółdzielnia socjalna

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

- w roku 2008 wyniesie 100%
- do końca 2007 roku działalność była w fazie rozwoju - w czwartym kwartale była samowystarczalna w 60%, (40% działalności finansowała Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji w ramach realizowanego projektu, ze środków EFS)
- koszt działalności bieżącej rocznie: 652 tys. zł, w tym: płace dla 10 osób, prowadzenie biura (czynsz, telefon, księgowość itd.), paliwo do maszyn, zakup i transport surowca do produkcji

MOCNE STRONY PROJEKTU

- stworzenie miejsc pracy dla osób długotrwale bezrobotnych lub nigdy niepracujących

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- stosowanie wobec spółdzielni socjalnych tych samych przepisów, co wobec komercyjnych firm – w efekcie: utrudniona działalność, zwiększone koszty działania, zmniejszenie konkurencyjności na otwartym rynku pracy
- gorsza pozycja w stosunku do doświadczonych firm przy zakupie drewna w Lasach Państwowych (jedyna możliwość zakupu dla firm zajmujących się produkcją tartaczną) – niemożność otrzymania rabatu z powodu braku co najmniej rocznej historii zakupów (w efekcie: konieczność kupowania drożej i sprzedawania klientom drożej)

24 Sanitariuszki z Chorzowa **SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA SZANSA I WSPARCIE”**

CEL/MISJA

- reintegracja społeczna i zawodowa bezrobotnych kobiet około 50. roku życia

KONTEKST

- mała aktywność zawodowa - jeden z największych problemów polskiego rynku pracy
- niski poziom zatrudnienia osób, które skończyły 50 lat

DZIAŁANIA

- zatrudnienie przez spółdzielnię 7 kobiet po 50 (pracują jako sanitariuszki w Centralnym Szpitalu Klinicznym w Katowicach)
- umowa o współpracę między spółdzielnią i szpitalem
- zadania sanitariuszek: dbałość o higienę pacjentów, pomoc przy jedzeniu, wykonywanie prostych czynności pielęgniarских (np. pomiar ciśnienia), transport chorych i materiałów (próbówek) na badania

REZULTATY PROJEKTU

- poprawa standardu pomocy oferowanej pacjentom przez szpital
- stworzenie miejsca pracy dla osób po 50

Forma prawna:

spółdzielnia socjalna

Stopień ekonomicznej samowystarczalności:

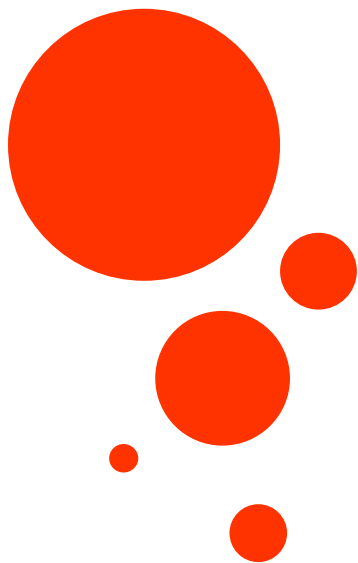
- 100%
- koszt działalności bieżącej - około 10 tys. zł miesięcznie (przede wszystkim wynagrodzenia członkiń spółdzielni)

MOCNE STRONY PROJEKTU

- możliwość uzyskania ciekawego i nowego zawodu
- profesjonalne przygotowanie zawodowe
- zaangażowanie sieci wsparcia (organizacji pozarządowych, powiatowych urzędów pracy, organizacji doradczych, firm szkoleniowych i lokalnych władz samorządowych)

PORAŹKI/PROBLEMY W REALIZACJI

- wyższe koszty działania spółdzielni z powodu nieuzyskania refundacji składek ubezpieczeniowych z pensji członkiń (odmowa urzędu pracy - członkinie spółdzielni są podopiecznymi innego urzędu pracy, a refundacja dokonywana jest przez urząd pracy właściwy ze względu na siedzibę spółdzielni)
- problem z terminarzem płatności - regulowanie przez szpital swoich zobowiązań w ciągu 21 dni od wykonania usługi (czyli ok. 25 każdego miesiąca), a wypłaty dla pracowników należy uiszczać do 10 każdego miesiąca
- niesnaski w grupie

WSPARCIE DLA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Poziom krajowy

ZASOBY INFORMACYJNE

The screenshot shows the homepage of the website **ekonomiaspoleczna.pl**. The browser's address bar displays <http://www.ekonomiaspoleczna.pl/>. The website has a blue header with the title and a red navigation bar. On the left, a vertical menu lists various topics like 'Ekonomia Społeczna', 'aktualności', 'leksykon eS', 'prawo', 'finansowanie', 'instytucje', 'bazy danych', 'badania', 'szkolenia', 'konferencje', 'przegląd prasy', 'biblioteka', 'es - teksty 2006', 'zagranica', 'polecane strony', 'projekt eS', 'Spotkania ES - materiały pokonferencyjne', 'Atlas Dobrych Praktyk Ekonomii Społecznej', 'PROMES - Promocja Ekonomii Społecznej', 'zaprenumeruj', and 'dodaj wiadomość'. Below the menu is an RSS feed link and a logo for 'Ionalne centrum omii społecznej w krakowie'. The main content area features a large banner with the text 'Wiara w sprawiedliwą kawę' and a list of news items with dates. On the right, there is a 'Nowości' section with links to 'es na świecie', 'Stany Zjednoczone', 'PROMES - Promocja Ekonomii Społecznej', and a 'BAROMETR BAZA WSPÓLPRACY ADMINISTRACJI Z ORGANIZACJAMI'. Below this is a 'Blog o spółdzielni' section with a post titled 'Witam po przerwie.' and another titled 'Jedno pytanie o partię kobiet'.

ekonomiaspoleczna.pl

- Ekonomia Społeczna
- aktualności
- leksykon eS
- prawo
- finansowanie
- instytucje
- bazy danych
- badania
- szkolenia
- konferencje
- przegląd prasy
- biblioteka
- es - teksty 2006
- zagranica
- polecane strony
- projekt eS
- Spotkania ES - materiały pokonferencyjne
- Atlas Dobrych Praktyk Ekonomii Społecznej
- PROMES - Promocja Ekonomii Społecznej
- zaprenumeruj
- dodaj wiadomość

RSS Co to jest RSS?

ionalne centrum omii społecznej w krakowie

Wiara w sprawiedliwą kawę [\[więcej\]](#)

- Konferencja ISP "Rozwój lokalny i przedsiębiorczość społeczna w XXI wieku" > 2008-02-29, 12:16
- Śląsk. Upowszechniają ekonomię społeczną > 2008-02-29, 11:51
- Białystok. Seminarium "Osoba niepełnosprawna na rynku pracy" > 2008-02-29, 08:31
- Mazowsze. Spotkania informacyjne w ramach projektu "Transfer doświadczeń z zakresu gospodarki społecznej ekologicznych organizacji z Europy Zachodniej" > 2008-02-28, 14:50
- Konferencja na temat budowania kapitału społecznego dla bardziej inkluzywnych społeczeństw w Europie > 2008-02-28, 13:17
- Łódź. Seminarium "Partnerstwa osiedlowe jako metoda rewitalizacji społecznej Łodzi" > 2008-02-28, 11:46
- Ogłoszono nabór wniosków do dwóch konkursów w ramach Programu Kapitał Ludzki w województwie pomorskim > 2008-02-28, 11:06
- Ogłoszono nabór wniosków do trzech konkursów otwartych w ramach Programu Kapitał Ludzki w województwie zachodniopomorskim > 2008-02-28, 11:06
- Zachodniopomorskie. WUP ogłosił nowe konkursy! > 2008-02-27, 15:43
- Śniadanie prasowe: "Przedsiębiorczość społeczna – nowe szanse dla rozwoju rynku pracy. Jak budowano nowy Łisków" > 2008-02-27, 14:07
- Kraków. Unijny eksperyment - konferencja prasowa > 2008-02-27, 14:04
- Lubuskie. Spotkania informacyjne w ramach projektu "Transfer doświadczeń z zakresu gospodarki społecznej ekologicznych organizacji z Europy Zachodniej" > 2008-02-27, 13:14
- Forum Beneficjentów i Rodzin "Nasze Potrzeby, Nasza Inicjatywa" > 2008-02-27, 12:28

Nowości

- [es na świecie >](#)
- [Stany Zjednoczone >](#)
- [PROMES - Promocja Ekonomii Społecznej >](#)

 BAROMETR BAZA WSPÓLPRACY ADMINISTRACJI Z ORGANIZACJAMI

Blog o spółdzielni

Witam po przerwie.
Witam po przerwie. Nie wiem, co będzie. Dawnej działalności nie ma, lokal nowy i pusty, bo ja pracuję przy funduszach unijnych, ale nie w organizacji ngo. Ludzie puciekali, bo było to towarzystwo / z wyjątkami / bez wykształcenia, do prostych robót, typu - wydawanie żywności innym biednym ludziom, z wynagrodzeniem w tejże żywności. >

Jedno pytanie o partię kobiet
Jeśli mam tu u Was przyjaciół i ktoś mnie czyta, to serdecznie pozdrawiam. To jest bardzo ważne dla mnie. Więc jeśli mnie czytasz - TO ODPISZ!!! A w moich myślach polityka. >
[\[więcej\]](#)

EKONOMIA SPOŁECZNA - TEKSTY (SERIA 2007)

DEFINICJE, TOŻSAMOŚĆ EKONOMII SPOŁECZNEJ

Jakub Wygnański, współpraca Piotr Frączak: "Ekonomia społeczna w Polsce - definicje, zastosowania, oczekiwania, wątpliwości"

Piotr Frączak: „Szkic do historii polskiej ekonomii społecznej”

Agnieszka Pacut, Stanisław Mazur: „Ekonomia społeczna i jej wartości konstytutywne”

Mira Jankowska: „Tylko miłość uskrzydla, czyli ekonomia społeczna w praktyce Kościoła”

Otoczenie działań ekonomii społecznej

KONTEKS MIĘDZYNARODOWY

Roger Spear: "Ramy instytucjonalne dla przedsiębiorstwa społecznego: wyzwania dla Polski i innych nowych krajów członkowskich"

Krzysztof Balon: "Gospodarka społeczna w Niemczech - wybrane aspekty"

Hugh McNally: "Przetrwanie osób niepełnosprawnych w środowisku komercyjnym"

ŚRODOWISKO DZIAŁANIA

Marta Gumkowska, Jan Herbst, Julia Huszcz: "Społeczny kontekst rozwoju ekonomii społecznej w Polsce - raport z badania"

Jan Herbst: "Geografia polskiej ekonomii społecznej"

Piotr Rogala, Tadeusz Rycharski: "Zastosowanie analizy wskaźnikowej"

Peter Wolkowski: "Dobre rządzenie - wspólnym zarządzaniem? - wybrane fragmenty"

Krzysztof Herbst: "Czy ekonomia społeczna wspomaga rozwój lokalny?"

RELACJE Z INNYMI SEKTORAMI

Cezary Miżejewski: "Polityka społeczna wobec sektora ekonomii społecznej"

Marta Gumkowska: "Organizacje pozarządowe jako partner administracji publicznej"

Arkadiusz Jachimowicz: "Samorząd terytorialny i organizacje pozarządowe - partnerzy w rozwoju ekonomii społecznej?"

Michał Guć: "Ekonomia społeczna - szanse i zagrożenia rozwoju z perspektywy samorządu"

Ksymbena Rosiek: "Ekonomia społeczna w strategii miasta Krakowa"

Beata Juraszek-Kopacz: "Ekonomia społeczna a biznes - współistnienie, konkurencja, współpraca"

STRUKTURY WSPARCIA

Anna Forin, Mariola Misztak-Kowalska: "Rozwój Przedsiębiorstw Ekonomii Społecznej (PES) Metody wsparcia"

Piotr Frączak: "Rola infrastruktury III sektora w budowie ekonomii społecznej w Polsce"

WARUNKI PRAWNE

Anna Sienicka: "Formy prawne przedsiębiorstw społecznych w Anglii i Walii"

Anna Sienicka: "Nowi przedsiębiorcy?"

Agencja Rozwoju Spółdzielczości: "Spółdzielnie socjalne"

OTOCZENIE FINANSOWE

Anna Królikowska: "Finansowanie zwrotne instytucji ekonomii społecznej w Polsce, Raport Otwarcia Bank BISE"

Stowarzyszenie na Rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych: "Doświadczenia organizacji pozarządowych z dwóch ostatnich lat aplikowania o Fundusze Strukturalne"

PRZEDSIĘBIORSTWO EKONOMII SPOŁECZNEJ

Ilona Łowiecka-Tańska: "Pieniądze a tożsamość społeczników"

Agnieszka Rymśa: "Bariery rozwoju przedsiębiorczości społecznej w Polsce w świetle kultury organizacyjnej III sektora"

Iwona Krysiak: "Informacja o sektorze spółdzielczym w Polsce"

ZARZĄDZANIE FINANSAMI

Teresa Zagrodzka: "Zarządzanie finansami w organizacjach pozarządowych - nowe wyzwania"

KOMPETENCJE SEKTORA

Ilona Gosk: "Ekonomia społeczna jako aktor rynku pracy"

Izabela Rybka: "Diagnoza pomocy społecznej w Polsce w latach 1991 - 2006."

Możliwości i bariery zastosowania instrumentów ekonomii społecznej w pomocy społecznej"

Jan Herbst: "Kondycja ekonomii społecznej w Polsce 2006"

DZIĘKUJEMY ZA CIERPLIWOŚĆ I UWAGĘ

Prosimy odwiedzać stronę <http://www.ekonomiaspoleczna.pl>